Զ. ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 1,835 — Կ. ՊՈԼԻՍ. 1902, ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 5—18 — 16 ՌԷՋԷՊ . 1320 — 5 ԹԷՇՐԻՆ ԷՎ" 1318 — ՇԱԲԱԹ

«ՊՈՒԶԱՆԹԻՈՆ»
ԱՄԻՍԻ ՈՒ ՕՐԱԹԵՐԹ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ
ՊՈՒԶԱՆԹ ՔԻՉԵԱՆ
ՏՓԵՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲԻՒԶԱՆԴԻ ՔԻՉԵԱՆ
PUZANTION
Journal Arménien Quotidien, Politique, Financier et Littéraire
Directeur - Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab-Ali Djaddéssi, № 23-25
CONSTANTINOPLE

ԲԻՒԶԱՆԹԻՈՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

«ԲԻԶԱՆԴԻՈՆԻ ՊԱՇՄԱՆՆԵՐԸ ՏԵՍՆԷՔ ՁՈՐՐՈՐԴ ԵՐԵՍԻՆ ՄԷՋ.

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆԸ

ՀԱՅԵՐ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՈՒ ՁՈՒՐՏՈՒՐԹԵԱՆ ՄԷՋ

Ծովհաննէս էֆ. Կիւլէեան, որուն մահը ծանուցցուեցաւ Մարսիլիայէն, այլ եւ այլ կերպերով ուշագրաւ դէմք մ'էր։ Իր ֆիզիքականին ալ, մտաւորականին ալ, ընկերականին ալ հետաքրքրալարժ կ'ներկայացնէին իր անձնաւորութիւնը։ Սպիտակ և կարմիր դէմքով քաղցրիկ կեսարացի մ'էր, որ կեսարիայէն էմիլէ եկած էր Պոլիս, երբ ճամբաներն հիմակուան չափ կանոնաւոր չէին դեռ։ Բայց քաղցրիկ էր ան եւ իր մարդանքերով և իր խիստ սակաւապէտ, զգուշաւոր և զգաստ կեանքով։ Ութսուն տարեկան ծերունի մ'էր, և տակաւին առաւօտ և երեկոյ քալելով կ'երթար Կոլճուգէր Պէյնիքճաչի իր ոտնկէն Զաքարիա Մէհէմէ Ալի Փաշա Ամանի իր գրասենեակը։ Խիստ քիչ և պարզ կ'ուտէր, աւելի կաթնեղէն, ընդեղէն ու բանջարեղէն, նաև ձուկէն։ Ամրան երկար օրերը կ'անցընէր ժամուկով և լիմոնադով։ Ցաճախ լոգանք կ'ընէր պազ ջուրով և հարեւանի անցընելու իր մէկ հատիկ զարմանն էր ցուրտ ջուրի մէջ թրջած խալէտով իր կոկորդն ու կուրծքը չփնչէ։ Ոգելից ըմպելիք և ծխախոտ բնաւ չէր գործածեր, և կենդանի ու համոզիչ փաստ մ'էր ու փաստաբան՝ ողջախոհութեան և զօրծնական առողջապահութեան։

Իր գաղափարներն ալ ողջ էին։ Դատիպարկութեան ո՛և է պատճառին չէր ունեցած գէթ, և ինչ որ գիտէր, ինքնաջնութեամբ սորված էր։ Բայց միշտ կ'կարգար, և ակզբան լոկ հայասաւ թուրքերէն, յետոյ նաև հայերէն թերթեր ու գիրքեր։ Մեծ հաւասք ունէր գասալուրակութեան վրայ, և որվհետև ինք ասուրի մնացած ըլլալով զանակ չունէր, իր եղբօրորդիներուն տասը լաւ կրթասիրուն, ինչպես իրեն նման բոլոր գործնական ազգ հիման վրայ դնելու իր նախանձախնդրութեամբը։ Վազքի դրութիւնն Ազգին աղէկ ծանօթացնելու եւ ընդհանրացնելու հոգ տարաւ, և ինչպէս գրեցինք արդէն, իր հարազատներէն նոյն ոճով Ազգին վազքի ընծան էր, որ իր մահէն եաքը միայն պիտի ծանուցուէր։ Հաւանօրէն առաջիկայ չաբթան կարող պիտի ըլլանք ինքնագիտական Ժողովոյ որոշումներուն կարգին մէջ կարդալ Կիւլճեան էֆ.ի Վազքին կամ րան Շէրիի յօրինած գասակին տրամադրութիւնները։

* * Այնպէս օրուան «Քրոնիկ եկեղեցւոյ» բաժնին մէջ խօսուած էր Բարիզի Հայ ակնավաճառ Մարկոսեան էֆ.ի վրայ։ Ոսկերիչ բարեկամներ կ'իմացնեն մեզ թէ ասկից մեր հրապարակին վրայ ծանօթ Ոարիկ Աղան է, որ տարիներէ իվեր իր գործունէութեան կեդրոնը տեղափոխած էր, աւելի ընդարձակ հիման մը վրայ աշխատելու համար։ Այս եւս իր գործերուն գալակն է։ Դպրոցի կրթութիւն չունի, բայց աշխարհի կրթութեան չնորհիւ, առաջին կարգի արուեստագէտ և հարուստ վարդ մը եղած է։ Գունաւոր քարեր ճանչնալու ժամին իր վարպետութիւնն աննման է։ Իր արուեստին սէրը գինք տարած է Հնդկաստան, Բանկոկ, Մանտալէ, Պանկքոք, Մայրագոյն Արեւելքի բոլոր հրապարակներն ուր են զմրուխտ, յակինթի, չռիվելայի, եւն., գլխաւոր կեդրոնները, և որովհետև օտար լեզու չի գիտեր, հետեւ թարգման մը պտտցուցած է հեսը։ Ոսկերիչ բարեկամ մը կը հաւատայ մեզ թէ ինք Բարիզ գտնուած պահուն տեսաւ որ Ռարիկ էֆ. Մարկոսեան Պրիլանթայէն բերած մէկ ընտիր զմրուխտով, սեպհական խոշոր հատիկի մը չափ, 1,800 ադերլիի վաճառեց. որով հետև տեսակին մէջ աննման գոյն, մեքրութիւն, հարազատութիւն և փայլ ուներ այս քարը։ Արեւմտեաքի ժողովուրդներուն հարստութեան աւերմանն հետ պատասխանատուներէն մին էք այսուհետև։ Ազուոր քան չէ՞ ասս։

Կ'երեսայ թէ չափազանցած էի ուրախութեանս զեղումը, վասն զի տեսայ որ յօնքերը պռատց և երես նայեցաւ տարօրինակ դէմքով մը։— Ձե՛զ կ'պապահ այդ հարստութիւնը, ըսաւ։

=Ո՛չ, ո՛չ, պատասխանեցի, լնտի չէք պարիսիր, այլ Շէրլօք Հոլմս բարեկամիս։ Բոլոր յօժարութիւնովս հանդերձ, երբեք չեմ կրնար ես քեզի պէս ամէն բան գիտնալ։ Ասկէ առաջ ալ ակնագէտ, և կ'ըսէի թէ Հնդիերան էք։ առաջին կարգի ոգեւորիչ մ'էք, և փեսայ և ասեր Բարիզի նման քաղաքի մը մէջ կ'վայելեն նահանջների հարթ իրենց վարպետ աշխատասէրները։ Աւտիկ երկու նժոյգներ ևս ինքնօգնութեամբ յառալ եկած ազգայիններու։ Սրկուքն ալ իրենց դիրքին և հարստութեան միակ աղբիւրն իրենք են, և երկուքն ալ այն դիրքին հասած են՝ առանց ասոցած ըլլալու նախնական կրթութեան մը անհրաժեշտ ատարն ու օգնութիւնը։

* * Բայց այս մէկ—երկու յաջող ասուեստագէտի քով, ո՛րչափ ալ անյաջող ազգայիններ կան Բարիզի մէջ, մարդիկ որք հոն գացեր են առանց ա՛ռ և է արհեստի, գրամագլխի կամ ուսման, և բնաւ եղեր են ուրիշներու վրայ, և հիմակ ասնց մէջ քան հազիւ աւելի կան որ միայն թոքախտէ կ'տառապին Բարիզի հիւանդանոցներուն մէջ, թ'ղ ուրիշ հիւանդութիւններու զոհերը։ Թերի, անկատար ուսումնքն ա՛լ աւելի գէշ, ինքնակար է քան բացարձակ ապիւռութիւնը. զի բացարձակ ապէսը գո՛նէ յաւելնութիւն չունեներ, և կ'բանի մին այն բազմաթիւ գործերէն որք բացարձակ ապէսներուն համար բաց են, և զոց են թերուսներուն համար, որոց պահանջոտութիւնը զիրենք կ'արտուսէ գործելէ պարզ գործով մը ապրուստ չահելէ, բայց զիրենք չարգիլեր մակարոյծներու, պնակալէզներու և պրոտարոյծներու երամին հետ միանալէ, և ուրիշներուն վրայ բեռ և փորցաւ կամ փորձանք ըլլալէ։ Ինչպես Ամերիկայի մէջ, Բարիզի մէջ ալ, անոնք միայն կ'ապրին որք աչխատասիրութեան բոլորովին ևւրոպական տիպարի մը հետ կ'միացնեն կա՛մ գրաժագուսիս մը, կամ արհեստ մը, կամ բացառապէս ուրիմ միաք մը։ Հոգ չէ որ միայն մէկ կտոր բան գիտնան, բայց այն մէկ բանը լաւ գիտնան, և կրնան յաջողիլ ամենէն խստագոյնմ հրապարակին մէջ իսկ։ Դժբախտաբար հայ ակնավաճառներ մէջ իսկ Դժբախտաբար,փողոցներու նայլատակին վրիժչկպանքնօգներ հաւատալու պէս յոյսերով Բարիզ գացողներուն մէջ կան չատեր որք ո՛չ այն աչխատասիրութիւնն ունին, ա՛լ գործի յարմար ո՛չ ժամանակ յատկութիւն։

ԿՈՐԻՒՆ ՄԿՐՏՉԵԱՆ

Մանասարեանի աշակերտները ժամանակ գտնէրնէն ետքով մը կ'լիշեն ակն այդ վարժարանին նախկին ուսուցիչներէն, որուն դասախոսութեանց ամէնէն անձին ունկնդիր եղած չըլլան թէև, բայց կարգացած են անոր ձգած գրութիւնները։ Այս տողերը գրողին համար ալ անձնական մէկն է անիկա, բայց չատ անուշ յիշատակ մ'ունի իր մանքին մէջ ա. նոր քերթուածներու ընթերցումէն և ա'ւեղ քանի մը թերթուածներու ընդունելէն ետքը պատկանեալ անձանց՝ որպէսզի իսպառ չմոռնայ այդ պատուական ու երիցս սիրելի հանգուցեալը, սոսկ իղձ մը, համեստ փափաք մը, որ չեմ գիտեր թէ երբեք ունի՞ իրականանալիք, որուն հայերէն լեզուի ինքնաթիռ դատախօսութեանց ժամանակին աչակերտած ատաք լիատես գովեստով կ'խօսին ու մարմոքէն յիշատակ մ'ունին անոնց վրայ, այնքան կրցած էր սիրելի ընծայել այդ վարժարանին մէջ՝ մեր լեզուին դասաւանդութիւնը, Գուրգէն էֆ.ին մասչ։ Այս անձը, կարիճ Մկրտչեանն է, էմմիածնի Գէորգեան ձեմարանին ամէնէն փայլուն չրջանին, որ ատեն յաւերժիյիատակ Տ. Գէորգ Գ. կաթողիկոս իր բոլոր գօրգուրանքն ու գորովը կեդրոնացուցած էր իր ձեռակերտ վարժարանին վրայ, ամէնէն յաջողակ չրջանաւարտներէն, ինչպես կ'լսես իր նախկին գործակիցներէն մէկէն, որ ինքն ալ մասնաւոր խանդով մը կ'խօսի անոր վրայ։ Շատոց գուցէ մոռցած ըլլայ իր անունը, երբ անցնող օր Մանասարեանի գիրք մը առած ատենս, յանկարծ վար ինկաւ դէղնած թղթի պատառ մը, զոր ո՞վ գիտէ ե՛րբ հոն դրեր էի։ յուզուելով թռչի թղթի այդ կտորիկը։ բան մը կար գրուած վրան, քերթուած մը, նշանացոյց թուղթ մը չէր ուրեմն, ինչպես վայրկեան մը կասկածեր էի։ Ա՜հ, իմ վրան ամէնէն աւելի ներգործած քերթուածներէն մէկն էր, յուզիչ ու գործուկ օտանաւոր մը, զոր տարիներ առաջ կարդացեր էի, գրնէէ գոց ըրեր էի զան, ու օր մը՝ տարիներ վերջ՝ մասվին հոն յիշատակներ պրպտած ատենս միաքս էր ինկեր անիկա, ամաչարանքով թուղթի վրայ առեր էի, ու սիրելի գրչի մը գոգը նետեր։ գիտա մը ըրածի յատնելիէն եղաւ ըսել չեմ չափազանց չըլլայ թէ ես համար, ա՛յնքան մեծ էր ցնծութիւնս, երբ միւս կողմէ դրդուժ մը, ներքին սարսուռ մը կ'ըսէր ինձ որ քանի մը տող նուիրեմ անուանդ՝ այդ ինձ ա՛նքան սիրելի, պաշտելի անձին յիշատակին, այլ ասա՛ղ, ոչինչ նօթ ունէի քովս, ինձ անանօթ էին դրուագները,—ոչինչ գրեմ թէ անոնցմէ,—անոր կեանքին, ա՛յ իսկ մէկ քանին կ'յիշէի իր քերթուածներէն, կամ ալբի առջեւ ունեցմէ, որպէս զի գո՛նէ կարենայի գրական տեսութիւն մ'ընել իր վրայ։ ո՛չ մէկն ունէի ասոնցմէ, միայն ինչ որ մնացած էր իմ մէջս անէէ, գաղնուած միջոցին ան Տիկին Զարուհի (այն ատեն Օրիորդ Սէզիբեան) գրած նամակի մը մէջ նկարագրած էր վարժարանին առանարանն ու չկ'թիւը։ Եւ ահաբեկի նուագիչներուն հանակերգի հնչականէն ապիկ ներչնչուած՝ ի՛նք ալ ոտանաւոր մը գրած ու Դուրգէն էֆ.ի ղրկած էր, զոր մեր հայերէնի ուսուցիչը մեզ կարդացուցած էր, ու ես ալ ոտանաւորը գրի առած էի։ Այդ ոտանաւորը մը նոր ուրախութիւն մը պատճառեց ինձ, ինչպէս կ'ըսեն, ա՛յ

համար, չաքարագործներն պարսաւեցան թէ չէա կանացի ըմպելիներ կ'ծախեն, բայց սրճարանները, որք բնաւ արտօնուած չեն ոգելից ըմպելի ծախելու, չաքարագործներն ալ գիրաւանցեցին, այնպէս որ, այսօր կին մը եթէ ուզէ տունէն դուրս կազդուրիչ ըմպելի մը առնել, պէտք է չիփ չխտակ գինետուն մը երթայ։ Եւ երբ առաջին քայլն առնուի, երկրորդ և յաջորդ անգամներուն համար բնաւ դժուարութիւն մը չկայ։ Զարիքի գոյութեան ամէնէն տխուր ապացոյցն է Տըքսհըրսդի գինեմոլաց ապաստանարանները դիմողներուն թիւը։ Բայց թէ բարերար ազդեցութիւններ կարող են մեղմացնել այդ չարիքը, առոր ապացոյցը տուաւ Մանչէսդր, ուր կանանց ալքոլամոլութեան դէմ ձեռք առնուած միջոցներն յաջող արդիւնք մը տուին։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԵԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնն երէկ կատարուեցաւ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Կայսրը միջօրէին յիշեալ մզկիթը գնաց կառքով, և Ուրբաթու աղօթքը կատարելէ ետքը, Կայսերական Պալատ դարձաւ հանդիսաւոր թափորով։

Հիւրանոցին մէջ կ'գտնուէին ֆրանսական դեսպան Մ. Քոնսդան և Ա. Թարգմանը, հոլանտական դեսպանը, ռումանական գործակատարն և Վիեննայի ռումէն դեսպան Մ. Կիքա, Օսմ. Պանքայի Լոնտոնի ճիւղին Տնօրէն Մր. Պարի և Օսմ. Պանքայի տնօրէնի օգնական Բանճիրի պէյ, Ֆէրիգ Գըլինդ փաշա, և ֆրանսական պահականաւուն սպաներէն ոմանք։ Ներկաներէն ոմանք արժանացան Կայսերական մեծարանաց, Սենեկապետ Էմին պէյի միջոցաւ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ

«Երէկ, Ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն վերջ շնորհուած արտօնութեամբ, ֆրանսական դեսպան Մ. Քոնսդան և այս հոլանտական դեսպան Մ. մը Վէքէրլէն պատիւ ունեցան ոչ-պաշտօնապէս ներկայանալու Վեհ. Կայսեր։»

ՀԷԼԼԷՆ արքայական զբօսանաւը, Անֆիթրիթ, իրեն մէջ ունենալով Հելլենաց Օլկա Թագուհին, այս առաւօտ ժամ 1/2ին Վոսփորէն անցաւ։ Օր. Ս. Էֆի Պալթաճի, մասնաւոր քարտուղար Ն. Վեհափառութեան, Պէօյիւքտէրէի առջև նոյն զբօսանաւը նստաւ։ Որովհետև զբօսանաւը չատ կանուխ պիտի անցնէր, Հելլէն դեսպան Իկսոն Մավրօքօրտադօ ընդ առաջ չգնաց։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ՈՒԼԱՀՆԵՐԸ.—Իգտամ «Ընտէքբանտանս Ռումէն» թերթէն հետեւեալ հատուածն արտատպած է այսօր. «Ռումէլիի Կայսերական Նահանգները բնակող Քուցօ-Վլաքները միշտ հպատակութիւն և հաւատարմութիւն ցոյց տուած են Օսմ. Կայսերական կառավարութեան։ Հաւատարմութեան չրջանակէն երբեք դուրս չեն ելած։ Ուլահները, Օսմ. Կայսերական կառավարութեան շնորհիւ, պահած են իրենց լեզուն, կրօնքն ու ազգութիւնը, և ամէն ատեն գիտցած են ճանչնալ Կայսերական այս շնորհին յարգը։»

ՀԱՐԿԵՐՆ ԵՒ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՏՈՒՐՔԵՐԸ.—1318 տարւոյ ելմտացոյցին մէջ, կալուածական, Թէմէթթիւի և զինուորական տուրքերուն քանակութիւնը 3,573,019 ոսկի գնահատուած է, որմէ սակայն Մարտին մինչև Ցունիսի վերջը, հազիւ 568,000 ոսկի գանձուած են։ Նկատելով որ Տէրութեան գլխաւոր հասոյթը կազմող նոյն տուրքերը, օրինական որոշեալ ժամանակներուն մէջ չեն գանձուիր և ամէն տարի մեծագոյն մաս մը յաջորդ տարուան կը կտակուի, և այսպէս անվճար տուրքերը տարուէ տարի կ'աւրդուին, ինչ որ բնաւ ներելի չէ, Եպարքոսական հրամանաւ, Ներքին գործոց Նախարարութիւնը խըստիւ ազդարարեց գաւառային իշխանութեանց որպէս զի պետական տուրքերուն գանձումը փութացնելու հոգ տանին։

ԿԻՒԼՀԱՆԷԻ գործնական բժշկութեան դարմանատան մէջ իրենց ուսումն աւարտող 59 բժիշկներ, վիճակաւ, Կայսերական Զօրաբանակները պիտի ղրկուին։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ հին դրոշմներն հաւաքելու և քննելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովը Թղթատարական դրոշմին հաստատուելէն ի վեր Թուրքիոյ մէջ տպագրուած դրոշմներէն քանի մը հաւաքածոներ պիտի կազմէ, որոցմէ մին պիտի պահուի Կայսերական Թանգարանին մէջ։

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.—Տեօյչէ Պանքի Տնօրէն և Անատոլուի երկաթուղւոյ ընկերութեան Վարչական Խորհուրդին նախագահ Մ. Կվիննէր արեւելեան ճեպընթացով կառախումբով մայրաքաղաքս կ'ըսպասուի այսօր։

ԽՈԼԵՐԱ.—Ինչպէս երէկի պաշտօնական զեկոյցէն երեւցաւ, Առողջապահական Խորհուրդը 10 օր քարանդինա հաստատած էր Կազզայի և Եաֆայի միջև ծովեզերքներէն եկողներուն դէմ, առաջինը մէջն և երկրորդը դուրսն ըլլալու պայմանաւ։ Առողջապահական Խորհուրդն իր վերջին նստին մէջ տասնօրեայ քարանդինան տարածեց Կազզայէ մինչև Պէրութի եզերքը, այս վերջինը դուրսը մնալու պայմանաւ։

—Կազզայէ ցամաքի ճամբով մեկնողները Րէս-իւլ-Այնի մաքրանոցին մէջ 10 օր քարանդինա պիտի ըսպասեն, և պայմանաժամուն աւարտելէն վերջն ալ իրենց գոյքերն ու հագուստները խնամով պիտի հականեխուին։ Քաղաքին չուրջը զինուորական չղթայ մը հաստատուած է։

ՋԵՂՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՅ.—Սելանիկի Տէֆթէրհանէին պաշտօնեայ Նուրուլլահ պէյ դատաստանի ենթարկուեցաւ, Սելանիկի հարկահաւաքներէն Էտհէմ էֆ.ն ծեծած ըլլալուն պատճառաւ։

—Մալազկերտի հարցաքննիչ դատաւոր Ցավսէֆ էֆ. դատաստանի ենթարկուեցաւ, իբրև աւազակ ամբաստանեալ երկու չարագործներու դէմ դատավարութեան տեղի չկայի որոշում տուած ըլլալուն համար։

ԱՆԳԼ. ԴԵՍՊԱՆՆ ԾՈՎԶՄԻՐ.—Իզմիրէ կ'գրեն թէ կուսակալ Բարձր. Քեամիլ փաշա անցեալ Բշ. օր նահանգին արտաքին գործոց տնօրէն Մահիր պէյի հետ փոխադարձ այցելութիւն տուեր է անգլ. դեսպան Սըր Ն. Օ'Քօնօրի, հիւպատոսարանին մէջ։ Նոյն օրը դեսպանն այցելութիւն տուեր է Մր. Ուիթթըլ և Մր. Բաթերսընի, ի Պուռնովա։ Ցաջորդ օրը Ն. Վսեմութիւնը Այտընի երկաթուղւոյ ընդհ. Տնօրէն Մր. Պարֆիլտի և իր հետեւորդներուն հետ, մասնաւոր կառախումբով Եփեսոս և Հիէրապօլիս երթալով, աւերակներն այցելեր է։ Եշ. օրն ալ անգլ. գաղթականութիւնն ընդուներ է հիւպատոսարանին մէջ։

ՀԱՅԴԱՐ-ՓԱՇԱՅԻ ՆԱՒԱՀԱՆԳԻՍՏԸ. Կայսերական Իրատէ մը կ'արտօնէ Անատոլուի երկաթուղւոյ Ընկերութիւնը՝ ելեկտրական ույժ գործածել բեռնաբարձ մեքենաներուն համար, ինչպէս նաև ելեկտրական լոյս՝ գիշերները նաւահանգիստն ու քարափը լուսաւորելու համար։ Հայտար-Փաշայի նաւահանգստին վերամբարձ մեքենաները, ելեկտրական ուժի գործածութեան շնորհիւ, պիտի կրնան օրական մինչև 2000 թոնօ արմտիք բեռցնել շոգենաւերը։

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆՆ Ի ԳԱՏԸԳԻՒՂ.—Մօնիթէօռ կ'ըսէ թէ Գատըգիւղի մէջ հանրային ապահովութեան վրայ հսկողութիւնը չատ թերի է։ Անցեալ Բշ. օր կէս օրէն 1 ժամ վերջը, գողերն հոլանտական հիւպատոսին տունն այցելեցին ի Մօտա, պարտէզէն ու պատուհանէն ներս մտնելով, և սեղանատան մէջ գտնուած արծաթեղէններն և ուրիշ առարկաներն յափշտակեցին, ընդամէնն 500 ֆր. արժողութեամբ։ Նոյն օրը Մօտայի կողմն ուրիշ երկու տուներ ևս այցելած են, Մր. Ուիթթըլ և Քիւչիւք-օղլուի բնակարանները։ Ոստիկանութիւնը կ'փնտռէ գողերը, բայց ցարդ չէ կրցած գտնել։ Եւ սակայն Գնչուներուն և ամէն տեսակ մուրացիկներուն թիւն օր քան զօր կ'աւելնայ Գատըգիւղի մէջ։

ԿԱՄՈՒՐՋԻՆ ՑԱՒԱԼԻ ԱՐԿԱԾԸ.—Ինչպէս ծանուցինք, երէկ ժամ 8ին միջոցները, Գարաքէօյի կամուրջին վրայ ցաւալի արկած մը պատահեցաւ։ Չէյթին-Պուռնի գործարանին ուսանողական վարժէն Նիկօմիտիացի Ալի պին Սատուլլահ, 13 տարեկան, Էմին-Էօնիւի կողմը, կամուրջին տակ ձուկ որսալու պահուն, արեւմտ ծովը կ'իյնայ, երբ տուպային ուլականերուն (միտնա) կառչած իր կարթն ազատելու կ'աշխատէր։ Տղուն աղաղակներուն վրայ, նաւավար Տրապիզոնցի Շաքիր և ոստիկան մը օգնութեան փութալով, ջուրը կ'նետուին և կ'փորձեն ազատել զայն։ Նոյն միջոցին կամուրջին անցորդներէն ոմանք հետաքրքրութեամբ կ'սկսին խռնիլ կամուրջին երկաթեայ վանդակորմին առջև, որ չկրնալով տոկալ իր վրայ կրթնող ծանրութեան, տեղի կուտայ և 6 մեթր երկայնութեամբ հատուած մը ծովը կ'իյնայ, իրեն հետ քաշելով նաև կրթնողները։ Անհետագրելի վայնասուն մէ կ'րոյն։ Վար իյնողներէն ոմանք ծովը կ'թափին, և ոմանք մակոյկներուն վրայ իյնալով կ'վիրաւորուին։ Ծովը թափողներէն ազատուածներն ութ հոգի են, ինչպէս Էնկիւրիցի Աւտէլա պին Ալի և Պոլսեցի Ահմէտ պին Մահմուտ, երկուքն ալ անձնապահ զօրաց Սանսի գունդէն, Մաչգայի բնակիչներէն պայտառ Մէհմէտ Զավուշի որդին Եաճա, Սաբրի Իւսա, Ալի և Պաշրի, կօթնավաճառ Վասիլի որդին Ավրամ և ծխավաճառ Քոսթի, 50 տարեկան։ Վիրաւորեալներն անմիջապէս Պահճէ-Գափու Պէչիր Քէմալ պէյի դեղարանը տարուելով, նախնական դարմաններն ստացան։ Ասոնցմէ երկուքն Սպարտկետի Դեան հիւանդանոցը, և Ավրամ պատանին, որուն ձախ սրունքը կոտրած էր մակոյկին հանդիպելով, Կիւլհանէի դարմանատունը ղրկուեցան։ Իսկ մնացեալ հինգը թեթև սիրեթուքներ միայն ստացած ըլլալով, Ոստիկանութեան Դուռը ղրկուեցան, ուր Գնդ. Կոմիտաս պէյ հարկ եղած դարմաններն ըրաւ, և ապա իրենց տուները ղրկուեցան։

—Երէկի Լէվանդ Հէրալտ թէև կ'ըսէ թէ 15 հոգի այս արկածէն զոհ գացած և խղդուած են, սակայն այս օրուան Թուրք թերթերը չափազանցութիւն կը համարին այս թիւը։ Այս առաւօտ ծովային պաշտօնատան սուզակները ծովուն տակը խուզարկութիւններ կ'կատարէին, գիտնալու համար թէ խղդուող կա՞յ թէ ոչ։

—Իգտամ այս արկածին առթիւ հետեւեալ տողերը կ'գրէ. «Մեր ժողովուրդին ի վաղուց անտի ունեցած սովորութիւններէն մին ալ սա է թէ է՛ն պզտիկ և է՛ն սովորական եղած բան մը դիտելէն հաճոյք կ'զգայ։ Օրինակի համար, երբ մէկ երկու հոգի սկսին դիտել ձկնորսի մը ծովէն ձուկ հանելը, ա՛լ այնուհետև անցորդներն իրենք ալ կ'կենան և կ'դիտեն, և հետեւապէս այս տեսակէտէն ծագում առնելիք կ'ձեռքի արկածներու պատասխանատուութիւնը մասամբ իրենց կ'վերաբերի։ Սակայն գոնէ կամուրջին պէս տեղւոյ մը, ուսկից ամէն օր հազարաւոր մարդիկ, հարիւրաւոր կառքեր և ձիեր կ'անցնին, հաստատութիւնն ու ամրութիւնը պէտք է մերթ ընդ մերթ քննուին, որուն կարեւորութեան աստիճանը բացատրութեան կարօտ չէ։ Կ'յուսանք թէ ծովային Նախարարութիւնն այս մասին պէտք եղած հրամանները կուտայ առ որ անկ է, և Աստուծով, ասկէ վերջը տեղի չի տրուիր այսպիսի արկածներու։»

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Նախընթաց օր, ժամ 9ին միջոցները, Ատանայի նահանգին զանազան կողմերն երկրաշարժի ցնցումներ զգացուած են։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.—Իզմիրի լրագիրք կ'ծանուցանեն թէ Տէվէլիքեօյի կողմերը 7 հոգիէ բաղկացեալ աւազակախումբ մը երեւան ելած է, և հովիւ մը կողոպտած։ Աւազակախմբին դէմ զինուորական միջոցներ տնօրինուած ըլլալով, կ'յուսացուի թէ աւազակներն ի մօտոյ պիտի ձերբակալուին։

—Մահմուտէգ-իւլ-Ազիզի Բէթուրքէ գաւառակին մէջ տապատակող աւազակապետ Մուսթաֆա, որ հաւատարիմ մազաւորդին՝ միասնեղ կ'հասցնէր և զանազան ոճիրներ կ'գործէր, առանց դէպքի ձերբակալուեր է իր համախոհներուն հետ։

ԴԻԱԶՆՆՈՒԹԻՒՆ.—Խասգիւղի բնակիչներէն Պասմաճի Ռաֆայէլի երեք տարեկան զաւկին վրայ երէկ դիազննութիւն կատարեցին Բերայի կառավարչութեան բժիշկ Տօքթ. Լուիճի և Տիգրան պէյերը, ուրիշ մէկ քանի բժիշկներու և ընդհ. դատախազին ներկայութեանը։ Ցեա դիազննութեան, բժիշկներն յայտարարեցին թէ տղան ծեծի հետեւանօք մեռած չէր, այլ ողիքներու իրարու խառնուելէն։ Իսկ երեխի ուռեցքն ալ հարբուխի պատճառաւ ակռաներուն ցաւելէն յառաջ եկած էր։ Հետեւապէս թաղման արտօնութիւն տրուեցաւ, Տիկին Վասիլիքիս, որ ծեծած ըլլալու ամբաստանութեամբ ձերբակալուած էր, բնականաբար արձակուեցաւ։

ԲԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆ որոշեց այսուհետև արտօնութիւն չտալ օտար և բնիկ թատերական խումբերու ներկայացմանց, անձրրարական խաղերու պարահանդէսներու, մինչև որ արտօնութիւն խնդրողներն ըստ օրինի չապահովեն Համազգային Անկելանոցի յատկացեալ բաժինը, որ ընդհ. հասոյթին 10% մասն է։ Թատրոնի տէրերը կամ վարձակալներն անձամբ պատասխանատու պիտի ըլլան։

ՔՍՏՄՆԵԼԻ ՈՃԻՐ.—Մանիսայի մէջ, այր մը և կին մը իրենց ծախած խաղողին գինը չկրնալով մէջերնին բաժնել, կ'սկսին կռուելու։ Այս կռուին մէջ, խըժդուժ էրիկն սուրին տակ առնելով իր կինն, անխնայ կ'ծեծէ մինչև որ կ'սպաննէ զայն։ Ոճրագործը ձերբակալուած է։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՑՈՐԵՆ.—Հրապարակին ընթացքին նայելով, գիներն իյնալու հակամէտ են քան բարձրանալու, թէև Նիւ-Եորքէ եկած լուրերը գիներու բարձրացում կ'ծանուցանեն։ Երէկ ժամանեցին 22 վակոն Անատոլ։

ՇԱՔԱՐ.—Գիներուն բարձրացումը կը շարունակէ։ Երէկ առաւօտ Թրիէսդէէ առնուած լուրերը կ'ծանուցանեն թէ վաճառողները 22 քուրոնէն պակաս չեն ծախեր։ Ռուսիոյ մէջ 1.24 րուպլ գին կը պահանջուի։

ՀԱՆՔԱԾՈՒԽ.—Լոնտոնի մէջ, տուներու համար ածուխին գինը 1 չիլին և գործարաններու համար $1^1/_2$ չիլին վրայ դրած է։ Լիէժի մէջ ալ գիներն 2 ֆր. բարձրացան։ Որովհետև Պելժիայէ մեծաքանակ ածուխ կ'արտածուի ի Ֆրանսա, կ'վախցուի թէ պելժիական գործարանք պիտի նեղուին ածուխի պակասութենէն։ Վերջին պահուն կ'ծանուցուի թէ Մր. Բիրբոնդ Մօրկընի միջամտութեան շնորհիւ, կարգադրութիւն մ'եղած է Ամերիկայի մէջ։ Հանքերը պիտի վերսկսին աշխատութիւնը։ Մեր հրապարակի գիներն են. Գօզլու Ա. տեսակ՝ 15–16 ղչ., Բ. տեսակ՝ 14 ղրշ. Զօնկուլտաք՝ Ա. 15–16, Բ. տեսակ՝ $13^1/_2$–14. Քարտիֆի՝ 14–15, Զամլը՝ $16^1/_2$–17, Ալաճալը՝ $13^1/_2$–14, Քարտիֆ՝ 21–22, Նիւքեասըլ՝ 19–20, Նիւ-Բորդ՝ $18^1/_2$–$19^1/_2$։

ԹԻՖԹԻՔ.—Նախընթաց օր ծախուեցան 98 հակ սովորական, 15–$15^1/_4$ ղչ.ի օխան։

ՇՈՒՇՄԱՅ.—Գիները բարձրացան 96 ֆր.ի։ Իզմիրի հրապարակն հաստատ է, 94–98 ֆր. օխան։

ԱՐՄՏԵԱՑ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

Կ. ՊՈԼԻՍ, 4/17 Հոկտ.

Ցորեն.— Ութ օրուան մէջ ժամանեցին 80,000 քիլէ Անատոլուի երկաթուղիով, 2500 քիլէ Ռումէլիի երկաթուղիով, 2000 քիլէ Սև ծով Անատոլ։ Ծախուեցաւ $10^1/_2$–$10^3/_4$ ղչ. լաւ տեսակ ճերմակ, $11^1/_2$–$12^1/_2$ խառնուրդ տեսակ, 13 վար տեսակ Սև ծով խառնուրդ. լիպրայէն վար. կարմր 28–31 ֆր. օխան։

Գարի.— Տեղական սպառման համար կ'արժէ Բէօսթէնճէ $11^1/_4$ ղչ., Ռումէլի են. $10^1/_2$–11 քիլէն, եմլիք 24–$24^1/_2$ ֆր. օխան. Եւրոպայի համար գործքուրի տպրանք կ'արժէ 26–$27^1/_2$ ֆր. օխան, բնաիր տեսակը 29–30 ֆր. օխան, Իզմիտ կամ Տէրինճէ վակոնէն յանձնելի։

Վարսակ.— Եւրոպայի համար կ'արժէ 23–$23^1/_2$ ֆր. օխան անուանական։

Եգիպտացորեն.—Եւրոպայի համար կ'արժէ 25–$25^1/_2$ ֆր. օխան. ծախուեցաւ 200 հազար օխա։

Ոսպնակ.— Եւրոպայի համար կ'արժէ 52–53 ֆր. օխան անուանական։

Սուսամ.— Տեղական սպառման համար կ'արժէ 95 ֆր. օխան։ Ծախուեցաւ 1200 պարկ։

Կտաւատ.— Եւրոպայի համար կ'արժէ 60–61 ֆր. օխան։

Ալիւր.—Ժամանեցին 4000 պարկ Օտեսա, 1800 Վառնա, 5000 Իպրաիլ, 1000 Իզմիր, 1200 Մարսիլիա։ Կ'արժէ 67–86 ղրշ. պարկը Օտեսա, 56–65 Մարսիլիա, 62–68 Վառնա, 66–74 Իպրաիլ, 58–64 տեղական քըրմա։

Թեփ.—16–$16^1/_2$ ֆր. օխան։

ԱԶԴ.—Պրոֆ. Ցակոբոս Էֆէնտի Ճէճիզեան վերսկսած է իր քարոզներուն շարքը՝ Վաղը, Կիրակէ, ժամ 4ին (Ը. Թ.) պիտի քարոզէ յՈւսկիւտար Հայ Աւետարանականաց մատրան մէջ։

ԴԱՇՆԱԿԻ ԴԱՍԵՐ
ՆՇԱՆԱՒՈՐ ԴԱՇՆԱԿԱՀԱՐ ՕՐԻՈՐԴԻ ՄԸ ԿՈՂՄԷ
որ Վարչաւայի երաժշտական վարժարանէն վկայուած է
Մասնաւոր և դիւրին մեթոտ, որ արագ յառաջդիմութիւն մը կ'ապահովէ
Չափաւոր գին
Բերա, Եսէնճիի փողոց, Թաղապետական պաշտօնատան մօտ, Քամօնտօ խան, գետնայարկ թիւ 4։ 16–7

ՔՐՈՆԻԿ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ

Ինչպէս արդէն ծանուցինք, Սանասարեան Խնամակալութիւնը չարթուս մէջ լիագումար նիստ մ'ըրաւ Մ. Պատրիարք Հօր նախագահութեամբ, և լսեց Մելիտոսեան էֆ.ի տեղեկագիրը։ Թէև Վարժարանին տեղափոխութիւնն որոշուած է, բայց ի Խարբերդ Սորորի Վա՞նքը, թէ Խարբուէթլեա՞նց հողին վրայ, կամ թէ ի Մեզրասիա՞, Ս. Նշանի Վանքը, տակաւին վերջնական որոշում չկայ։ Քննուած յատակագիծը կ'պարունակէ 2,500 ճարտարապետական քառ. կանգուն երկյարկ շէնք Վարժարանին համար, 270 կանգուն երկյարկ շէնք մ'ալ դաստատուներուն համար, և 2,350 կանգուն միայարկ շէնք արհեստանոցի, հիւանդանոցի, լուացարանի, խոհանոցի, մթերանոցի և ախոռի համար, և 6,000 կանգուն երկայնութեամբ շրջապատ։ Վարժարանին շէնքին համար 5,100 լիրա ծախք նշանակուած է, և բոլոր շէնքերուն համար մէկէն 6,700 լիրայի չափ։ Արդ, այս գումար չատ կ'երեւի Պ. Կարապետ Եղեանցի, որ կ'ուզէ գործը լմնցնել սանկ 4,000 լիրայով։ Թէպէտ աւուրչէքն աժան է Խարբերդի մէջ, ուր վարպետ մը 10 ղրշ.ի և հասարակ բանուոր մը չորս ղրշ.ի կ'աշխատի, բայց երկաթ, գաջ, կղպար, չիմէնդօ, զինկօ են. Կ. Պոլսէ պիտի ղրկուին, և տաղձեղէնք Սեբաստիոյէն պիտի տարուին, որով բաւական ծախքեր կան։ Եթէ ի Խարբերդ չինուի, Սորորի Վանքին հողը նախամեծար կ'նկատուի առողջական պայմաններով, ուրիշ բան է եթէ Խարբուէթլեանք 100,000 կանգուն ամբողջ կտորը մէկէն նուիրել յօժարին։ Խնամակալութիւնն առաջիկայ նստի մը մէջ վերջնական որոշում պիտի տայ տեղւոյն նկատմամբ, և ճարտարապետէն ալ խնդրած է աւելի աժան ելլելիք շէնքի մը ծրագիրը ներկայել։

—Հանգուցեալ Ցովհաննէս էֆ. Կիւմիւշեան Կեսարիոյ մէջ իր եղբօր հետ հիմնած էր Կիւմիւշեան դպրոցը, 350 ոսկիի չափ դրամագլուխ մը կտակելով, և դպրոցը մատակարարող Խնամակալութեան միակ ատենապետն էր։ Կ'կարծուի որ իր կտակին մէջ վերջնական գումար մը նշանակած է այս դպրոցին ապահովութեան համար։ Քաղաքական Ժողովոյ առաջիկայ նստին, ուր կտակը պիտի բացուի, ներկայ պիտի ըլլան նոյն դպրոցի Խնամակալութեան անդամներէն Բարսեղ էֆ. Սթանպօլեան, Վահան էֆ. Էսաեան և Մանուկ էֆ. Արզըեան։ Կտակն 1892ին եղած է, գիտութեամբ Խորէն Պատրիարքի։

—Բերայէն գանգատներ կ'ուղղուին մեզ Էսաեան Վարժարանին աշակերտներուն և աշակերտուհիներուն խմած Տէրքօսի ջուրին աղտոտ և նոյն իսկ որդնոտ վիճակին վրայ, մինչ ուսուցիչներն ու վարժուհիները Թաքսիմի մաքուր ջուր ունին։ Սովորական վիճակի մէջ Տէրքօս այսքան անախորժ չէ, բայց կ'երեւի թէ Վարժարանին ջուրի խողովակներն ու ծորակները խիստ անխնամ կ'մնան, յորմէ հիւանդութիւն ալ կրնայ յառաջ գալ,—մանաւանդ որ ճիշդ այս պահուս նոյն Վարժարանին աշակերտուհիներէն երեքը ժանտատենդէ վարակուած են եղեր։

—Երրորդ Առաջնորդն է զոր ընտրեցին Բղեցիք։ Առաջին երկուքն հրաժարեցան և չուզեցին երթալ։ Երրորդը՝ Տ. Գնէլ Վրդ.՝ ամէն պատրաստակամութիւն յայտնեց ստանձնելու այդ պաշտօնը, սակայն, այս վերջինոյն ալ Բղի երթալը տարակուսական է, վասն զի 50 ոսկիոյ գումար մը պէտք է առաջնորդական Պէրաթի, ճամբու ծախուց են.ի համար։ Այս գումարը Բղեցիք պէտք է վճարեն, բայց տալու անկարող են։ Պատրիարքարանն իր կարգին ի վիճակի չէ այդ գումարը վճարելու, և Տ. Գնէլ Վրդ. առ այժմ կ'մնայ անձնական քարտուղարութեան իր պաշտօնին մէջ։

—Արմաշու Դպրեվանքի փոխ-վանահայր Տ. Եղիշէ Եպսկ. Դուրեան անցեալ կիրակի օր վարդապետութեան գաւազանի իշխանութիւն տուեր է Կոտից անապատի միաբաններէն Տ. Համազասպ Վրդ. Վարդանեանի, որ երկու տարիէ ի վեր Դպրեվանքին մէջ կրօնական ուսմանց կը հետեւէր։ Տ. Համազասպ Վրդ. Պոլիս եկած է և ասկէ պիտի երթայ Կոտից անապատ։

—Դպրեվանքի միաբաններէն Տ. Աւագ, Տ. Ղեւոնդ և Տ. Գարեգին վարդապետներն ևս Պոլիս եկած են Ս. Պատրիարք Հօր արտօնութեամբ։

—Նկարներու ցուցահանդէս մը կազմեր է ծանօթ նկարիչ Պ. Արշակ Ֆէթվաճեան (եղբայր ճարտարապետ-նկարիչ Արամ էֆ. Ֆէթվաճեանի) Ռուսիոյ Պեատիգօրսք քաղաքին մէջ։ Այդ կողմերը հանքային ջուրեր կանչ ուր կ'երթան ինչպէս ստարագիւներ նոյնպէս չատ Հայեր։ Ա. Ֆէթվաճեան, վկայեալ Պոլսոյ Գեղարուեստից վարժարանէն, բաւական ժամանակէ ի վեր Եւրոպայի զանազան կողմերն ի ցոյց կ'դնէր իր նկարները, որոցմէ վերջին անգամ ի ձեռին ունեցած 50 նկարները դրեր է Պեատիգօրսքի ցուցահանդէսին մէջ։ Այդ ցուցահանդէսին ամէնէն կարեւոր գործն է «Պրուսայի մէջ Սուլթան Մէհմէտ Ա.ի դամբարանը» նկարը, որուն 2000 րուպլի (250 ոսկի) արժէք դրուեր է։ Միւս գործերուն մէջ գնահատուած են Վրացուհի, Վենետիկ, Մոլանկար, Վենետիկուհին որ մասնաւորին կ'ամէ, Ծերութիւն ևն.։

—Երէկի Պատ. Բիւզանդիոնի «Մեր Վանօրայք» խորագրով Գեր. Տրդատ Եպս.ի յօդուածին մէջ՝ ըստ իս՝ տեղագրական սխալներ սպրդած են, ահա թէ ինչպէս. Ս. Ցովհաննու վանք մը յիշատակուած է Պայազիտի մէջ, Սպերէն 2 ժամու չափ հեռի, Եփրատ գետի մօտ։— Ո՞ւ կ'գտնուի արդեօք, Պայազիտ ո՞ւր, Սպեր ո՞ւր։ Չէ՛, եթէ Պայազիտի կողմը Սպեր անուն ուրիշ գաւառ մը կայ, այդ չեմ գիտեր. Եթէ ո՛չ մեր գիտցածը՝ Սպեր կամ (Իսպիր) անուն գաւառը, Տրապիզոնի նահանգին և Բաբերդի սահմանակից է և ուր կ'գտնուի Ս. Ցովհաննու վանք մը՝ յոր և նման Գեր. Պալեանի նկարագրած Ս. Ցովհաննու վանքին, անունո՛վ ալ, դիրքո՛վ ալ։ Ասկէ զատ՝ եթէ չեմ սխալիր, Սպեր կ'գտնուի Ճորոխ գետին հովտին մէջ և ո՛չ Եփրատի՝ որ չա՛տ հեռի կ'մնայ Ճորոխէն։ Միւս կողմէ՝ Ս. յօդուածագիրն յայտնելով թէ «նոյն վանքն երբեմն կը պատկանէր Տրապիզոնի Վիճակին», իբրաւունք կուտայ մեզ պնդելու մեր գիտցածին վրայ թէ Սպերի Ս. Ցովհաննու վանքն է այդ և երբեք չի կրնար գտնուիլ Պայազիտի մէջ։ Հետեւապէս, կա՛մ ո՛ և է կողմէ թիւրիմացութիւն մը և կամ տպագրական սխալ ըլլալու է։

Ողջունելով զձեզ, Աղօթարար
Վահան Քհն. Խոյեան
Գըլտալը-կըզի, 2 Հոկտ.

—Ուսումն. Խորհուրդը գումարուեցաւ երէկ Ղալաթիոյ Խորհրդարանն և զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.— 1. Խորհրդոյ նախորդ որոշման համաձայն, այս տարուան շրջանաւարտից և ուսուցչական ընտրելեաց քննութեանց արդիւնքը ներկայացուած ըլլալով Ս. Պատրիարքին, Ն. Սրբազնութեան հրահանգին համաձայն, որոշուեցաւ թէ՝ շրջանաւարտից և թէ ուսուցչաց վկայականաց բաշխման հանդէսը կատարել յառաջիկայ Ուրբաթ ժամ 7ին, Ն. Սրբազնութեան նախագահութեամբ, Պատրիարքարանի մէջ։— 2. Ստեփան էֆ. Կուրտիկեան նախապէս քննած էր մայրաքաղաքիս վարժարանաց տեսչութիւններու կողմէ գոհութեան բարենիշի արժանի ուսանողաց ցուցակները։ Խորհուրդը նկատողութեան առաւ զայն և որոշեց ըստ արդեանց քննութեան՝ տալ նոյն բարենիշները, ինչպէս կ'ըլլար նախորդ տարիներ։ 3.— Մէկ քանի գաւառներէ ուսուցչական վկայականի մասին խնդրանքներ եղած ըլլալով, Խորհուրդը նկատողութեան առաւ զանոնք և կարեւոր տնօրինութիւններն ըրաւ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ՇՈՒՐՋԸ

Ի՞նչ եղան Միացեալի «Մայրենի Լեզու»ները, որք Նպաստից Ցանձնաժողովոյն է՛ն գլխաւոր հասոյթը կ'կազմէին։ Հիւանդանոցի Մեծ-Նոր-Խանի գրասենեակին մէջ անհամար հազարներով օրինակներ կան ու կ'մնան։ Ո՞վ հոգ կ'տանի անոնց սպառման։ Չորս հատորներէ կ'բաղկանան կարծենք այդ գրքերը, ուղղագրութիւն ընող կա՞յ թէ հատորներէն մէկն սպառած է, որուն հետեւանքով գործը կ'կաղայ։ Մեզ որչափ որ կ'յիշենք, Նախորդ Նպաստից Ցանձնաժողովն այդ գրքերուն տպագրութեանն համար բաւական մեծկակ գումար մը յատկացուց Նպաստից Սնտուկէն։ Ա. և Բ. հատորները տպագրուեցան, երրորդն սպառած է, կ'ըսուի, թէև չորրորդէն սթօք մը կայ։ Կա՛մ այն է որ այդ գրքերուն համար այնքան ծախք ըլլալու չէր, կա՛մ եթէ ոչ զանոնք սպառելու միջոցները պէտք է ձեռք առնուին։ Մեր կարծիքով, արդէն մեծ սխալ մ'էր այդ գործին այնքան դժուար ծախսելը։ Նոր տպագրութեան առթիւ Նախորդ Նպաստից Ցանձնաժողովոյ մէջ երբ կ'առաջարկուէր Պէրպէրեան էֆ.ի տալէ անցնելու և բարեփոխել այդ գրքերը, Պէրպէրեան էֆ. իրաւամբ դիտել տուաւ այն ժամանակ թէ լաւագոյն է ընթերցանութեան դասագրքերու նոր ընթացք մը հեղինակել քան այդ հատորներն սրբագրել։ Արդարեւ Տ. Ղեւոնդեանցի այդ Մայրենի լեզուները քանի՛ քանի՛ սրբագրութիւններ կրած են։ Պէշիկթաշցի հանգուցեալ Աթթարեանէն սկսեալ յաջորդաբար Թովմաս էֆ. Թէրզեան, Նորայր Բիւզանդացին, Տէմիրճիպաշեան տոնք ամէնքն ալ սրբագրութիւններ ունեցած են այդ գրքերուն մէջ, այնպէս որ եթէ Տ. Ղեւոնդեանց ձեռք առնէ իր հեղինակած այդ գրքերը, թերեւս ինք իսկ տարակուսի իր հեղինակութեանց վրայ, ու կ'ուզէին որ Պէրպէրեան էֆ. ևս նոր յոգնութիւն մը յանձն առնէր սրբագրելու համար չորս անձերէ սրբագրուած այդ չորս հատորները։ Բայց խնդրէն չշեղինք, այդ գրքերուն օգտակար ըլլալը կամ ո՛չ, մասնագէտներու վերաբերեալ խնդիր մ'է։ Մեզ կ'ըսենք միայն թէ, քանի որ օգտակար դատուեցաւ և տպագրուեցաւ ոսկիներ ծախսուելով, պէտք է զանոնք ձեռքէ հանելու միջոցները խորհիլ, որ՛է Նպաստից Սնտուկին տարեկան 400–500 ոսկւոյ հասոյթ մը կրնայ գոյանալ։

Նախորդ Նպաստից Ցանձնաժողովն որոշած էր որ գաւառային վարժարաններու համար 100ին 50 զեղչով տրուի, երբ առաջնորդարաններուն կողմէ վաւերագիր մը ներկայացուի։ Իսկ հարիւրին 20 զեղչով՝ ինչպէս գրավաճառներու, նոյնպէս և ուրիշ խնդրանքներու։ Հո՛ս է որ սխալը գործուեցաւ։ Գիւղական դպրոց մը 100ին 50 զեղչէն օգտուելու համար կարգ մը դժուարութեանց պիտի բաղխի, դիմել Առաջնորդարան, վաւերագիր մը ստանալ, յետոյ գրել Պոլիս յանձնակատարի մը, այս վերջինը վաւերագիրը Պատրիարքարան պիտի տանի հոն, կրկին վաւերացուելէ վերջ պիտի դիմէ Հիւանդանոցի գրասենեակը, ևն. ևն. Արդ, այդ գիւղական դպրոցը բնական է որ այս բոլոր դժուարութիւններն յանձն առնելէ և այնքան ժամանակ կորսնցնելէ նախամեծար պիտի համարի ուրիշ մայրենի լեզու մը գնել որ կա՛յ հրապարակին վրայ և 100ին 40 զեղչով կրնայ առնել։ Ասոր վրայ աւելցուցէք նաև հատորներէն մէկուն սպառած ըլլալն և այն ժամանակ դուք ալ ինձ հետ պիտի համոզուիք թէ Միացեալի Մայրենի Լեզուները Հիւանդանոցի գրասենեակը փտելու դատապարտուած՝ հիմակուան ցորչափ այս վիճակ չարունակէ։ Նորակազմ Նպաստից Ցանձնաժողովոյ փնտ է, մասնագէտներու խորհուրդին դիմելով, կարեւորը տնօրինել հասոյթի այս կարեւոր աղբիւրը չահագործելու, որ կը կրկնենք թէ տարեկան 500 ոսկիէն աւելի չահ մը կ'ըսպասանայ։ Ն.

Գէորգ և Տիգրան ու Հրանտ (Ֆէրուխան) էֆէնտիք իրենց խորին չնորհակալութիւնը կ'յայտնեն ամէն անոնց որոնք հաճեցան իրենց ողբացեալ հօր ԱՆԴՐԷԱՍ ԷՖ. ՔԱՅԷՖՃԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսին ներկայ գտնուիլ և իրենց ցաւակցութիւնն յայտնել։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՔ

ԱԾՈՒԽԻ ՏԱԳՆԱՊԸ.—Ինչպէս որ երէկի թուով ծանուցինք, Մ. Նահանգաց մէջ ածուխի տագնապը վերջ գտաւ, հանքատէր ընկերութիւններուն և հանքագործներուն միջև գոյացած համաձայնութեան չնորհիւ։ Զուիցերիոյ մէջ ևս նոյն տագնապը վերջացաւ, միևնոյն պատճառաւ։ Կ'մնայ Ֆրանսա, որովհետև հոն ալ խնդիրն հետզհետէ սուր հանգամանք առած է անտեսական անհամաձայնութիւններու բերմամբ։ Բայց ֆրանսացի հանքագործներուն բարեկամները կ'խրատեն զանոնք գործիք չըլլալու քաղաքական կուսակցութիւններու, որովհետև եթէ այսպիսի վէճեր և անհամաձայնութիւններ չարունակուին, Ֆրանսայի հանքածուխի առեւտուրը բոլորովին օտարներուն ձեռքը պիտի անցնի։ Աշխարհի հանքածուխի արտադրութիւնը, որ 10 տարի առաջ 490 միլիոն թոնօ էր, հիմա 767 միլիոնի բարձրացած է, այսինքն՝ 277 թոնօ աւելցած է։ Բայց այս 767 թոնէն Ֆրանսայի արտադրութիւնը է միայն 33 միլիոն թոնօ, ո՛չ թէ արտածում, այլ միայն արտադրութիւն իր հանքերէն։ Անգլիա, Պելժիա, Գերմանիա, Զուիցերիա, նոյն իսկ Ամերիկա պատրաստ են Ֆրանսայի պէտք եղած հանքածուխն հայթայթելու։ Բայց ֆրանսացի հանքագործները տակաւին տրամադրութիւն մտիկ չեն ըներ, այլ անտեսական աւելի յարմար կարգադրութիւններ կ'պահանջեն։ Խնդիրն հոն է սակայն որ այս աւելի յարմար կարգադրութիւններուն հետեւանքը սուղցնե՞լ պիտի ըլլայ ֆրանսական հանքածուխը։ Եթէ մէկ կողմէ ֆրանսական ածուխը սղի և միւս կողմէ օտար ածուխներն արգիլուած մնան ծանր մաքսերու պատճառաւ, պարզ հետեւանքը կ'ըլլայ ընդհանուր վաճառքներուն գինը բարձրացնել, զի ածուխը սուղ գնող գործարանատէրն ի հարկէ իր արտադրութիւններուն գնոյն վրայ կ'բարդէ տարբերութիւնը, որով միջազգային հրապարակին վրայ ֆրանսական վաճառքներն համեմատաբար աւելի սուղ կուգան։ Խորհրդարանական այս նստաշրջանին մէջ հանքածուխի խնդիրը ջերմ վիճաբանութիւններու առիթ պիտի տայ։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.— Հետզհետէ նոր մանրամասնութիւններ կ'հասնին հողագործական խնդիրներու համար ընտրուած յանձնախումբերուն վիճաբանութեանց վրայ, և աւելի աւելի կ'ըլլայ որ Ռուսիոյ Ներքին գործոց նախարար Մ. Բլէհվէի ջանքերը չեն յաջողած դադրեցնել անտեսական տագնապի արտայայտութիւնները, ռուս գիւղացիներուն ընկերական վիճակին նկատմամբ։ Ռուսիոյ ազատական գլխաւոր թերթը, Րուսքիա Վէտօմոսթի կ'ըսէ. «Ցանձնախումբերուն մեծ մասն որոշած է շարունակ ցոյց տալ այն ընդհանուր պատճառները, որք հողագործութեան յառաջդիմութիւնը կ'կասեցնեն։ Ցանձնաժողովները միաձայնութեամբ կ'ըսեն թէ կարելի չէ բարւոքել ո՛չ երկրագործութեան վիճակը, ո՛չ ալ մուժիկներուն անտեսական կացութիւնը մինչև որ դարման մը չտարուի բարոյական քաղաքական հիմնական պատճառներուն։ Այս պատճառները մասամբ վերագրելի են գիւղացիներուն ազատութեան և օրէնքին հանդէպ իրենց ունեցած դիրքին, և մասամբ ալ անտեսական պայմաններուն, հողի նուազութեան, տուրքերու անհաւասար բաժանման և Ռուսիոյ գաղթային դրութեան այն չափազանցեալ ձգտումին, որով կ'միտի առեւտուրը պաշտպանել ի վնաս երկրագործութեան։ Առ այժմ, գաւառական ժողովները, (զէմսդվօ) որք Ռուսիոյ միակ ընտրողական հաստատութիւններն են, կարեւոր դեր մը խաղալու կոչուած են, հողագործական յանձնաժողովներուն ձեռնարկած քննութեան մէջ։ Զէմսդվօները կ'յայտարարեն թէ իրենց գործելու սահմանին ընդարձակումն անհրաժեշտ պայման է երկրագործութեան յառաջդիմութեան։ Այս յանձնաժողովներէն մին, Սուպոսքիտ (Քուրսք նահանգին մէջ), մերժեց իր աշխատութիւնները շարունակել, երբ նախագահն յայտարարեց որ չէր կարող արտօնել վիճաբանութիւնն օգնական մասնախումբի մը բերած տեղեկագրին վրայ, որ կ'յայտնէր գաւառային ժողովներուն գանգատները, և կ'պահանջէր որ այս զէմսդվօներն աւելի ընտրական ձեւով վերակազմուին, յօգուտ մուժիկ դասակարգին։ Ներքին գործոց նախարարը չհաւանեցաւ լրագրի մը հրատարակութեան որ բոլոր գաւառական ժողովներուն օրկան կ'ուզէր ըլլալ և յայտարարեց թէ միմիայն կեդրոնական կառավարութեան կ'վերաբերի զանազան ժողովներուն միջև գործակցութիւնն պահել։»

ԶԱՐԻՆ ՆԵՐՈՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆԸ.—Նիքոլա մեծ դուքսը, Նիքոլա Քոնստանդինովիչ մեծ դուքսին որդին, որ երեսուն տարիէ ի վեր Կեդրոնական Ասիա կ'բնակէր, այս պահուս Չղային ծանր հիւանդութենէ մը բռնուած է։ Նիքոլա Զարն իմանալով իր դժբախտ ազգականին այս վիճակը, չատ յուզուեցաւ և հիւանդին ղրկեց Բրոֆ. Մերժէյէվսքին, որ Բեթերսպուրկի Համալսարանին հռչակաւոր դէմքերէն մին է։ Զարը մինչև իսկ փափաք յայտնեց երթալ և վաւամերձին հետ տեսնուիլ։ Մեծ դուքսն, Ալեքսանդր Բ. Զարին օրով երեսէ ինկած էր, անյարմար նկատուած ամուսնութիւն մը կնքած ըլլալուն համար։ Իր գերդաստանին բոլոր անդամները չէին տեսնուեր իրեն հետ, բայց ի իր քոյր՝ Ցունաստանի թագուհիէն, որ միշտ սիրով կ'վերաբերուէր իր եղբօր հետ։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՍԻԱՄ.—Բրիտէրի գործակալութիւնը կ'տեղեկանայ թէ Սիամի

դեսպանը ոչ միայն կնքեց Ֆրանսայի հետ ծանօթ դաշնագիրը, այլ մէկ քանի խնդիրներու մէջ ալ համաձայնեցաւ անգլիական կառավարութեան հետ։ Դեսպանը Հոկտ.ի վերջը Սիամ պիտի մեկնի։

ՀԱՐԱՒ. ԱՓՐԻԿԷԻ ԱՊԱԳԱՆ.— Պօէրները յանձնաժողովներէն մէկուն կողմէ տրուած հացկերոյթի մը պահուն, Զօր. Տէվէթ բանախօսութիւն մ'ընելով ըսաւ թէ մեր զինաթափ եղանք, այո՛, մեր անկախութիւնը կորսնցուցինք, այդ ալ ճշմարիտ է. բայց Պօէր ցեղը, Պօէր սերունդը կայ ու պիտի մնայ յաւէտ։ Իբրեւ պատուաւոր ժողովուրդ, հաւատարիմ ենք կնքուած դաշնագրին պայմաններուն։ Մեր հոս գալուն պատճառն ալ այսպէս հանդէսներ վայելելը չէ, այլ մեր ժողովուրդին սիրոյն համար եկած ենք իր տնտեսական, կրթական առաջքն առնելու համար։ Հարաւ. Ափրիկեան ժողովուրդը չպիտի անհետանայ, պիտի պահէ իր լեզուն և իր սովորութիւնները։ Բայց առավ ըսել չենք ուզեր թէ վերստին զէնքի պիտի դիմենք, ո՛չ, Աստուած չընէ։ Մեք կ'ուզենք ինքնակառավարութիւն մ'ունենալ, և ատոր համար ալ կ'կարծենք թէ կրնանք վստահիլ Ֆրանսայի ժողովուրդին ազնուութեան։ Պօթա հեռագրեց ի Պերլին թէ Եւ. Պերլին պիտի հասնին և մինչև կիրակի պիտի կրնան մնալ հոն, վասն զի ստիպողական գործերու համար հարկադրուած են շուտով Անգլիա երթալ։ Զօրավարները վերստին Գերմանիա պիտի վերադառնան զանազան քաղաքներու մէջ բանախօսութիւններ ընելու համար։

Պերլինի ոստիկանութեան նախագահը, Զօրավարաց Ընդունելութեան Յանձնաժողովի նախագահին ծանոյց թէ զօրավարներուն կայարանէն մինչև պանդոկ գացած ատեն, Պրանտէնպուրկի հանդիսական Դուռը գոց առնուի։

ԹՐԱՆՍՎԱԱԼԻ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ.— Թայմզ հեռագիրը կ'հրատարակէ Հոկտ. 14 թուով. «Խորհրդարանի առաջիկայ շրջանին սկսելուն պէս կառավարութիւնն իր դիտաւորութիւնը պիտի յայտնէ, Թրանսվաալի փոխառութիւն մ'ընելու օրինագծին վրայ։ Փոխառութեան գումարը տակաւին վերջնականապէս որոշուած չէ. հաւանօրէն երեսուն կամ երեսունհինգ միլիոն ոսկիի պիտի ըլլայ։ Փոխառութիւնը պիտի երաշխաւորէ անգլիական կառավարութիւնը։»

ԴԱՆԻՈՅ ՍՊԱՌԱԶԻՆՈՒԹԻՒՆԸ.— Դանիոյ պատերազմական նախարար՝ Մ. Մատզէն ճառ մը արտասանեց, որ մեծ յուզում առաջ բերաւ։ Խօսելով այն վարկերուն վրայ, զորս պիտի խնդրէ սպառազինութեանց համար և Դանիոյ պաշտպանութեան վիճակի մը մէջ դնելու համար, յայտարարեց թէ ամէն ջանք պիտի թափէ իր ծրագիրը գործադրութեան դնելու, որպէս զի Դանիոյ մեծամասնութեան օգուտները քաղէ անկէ։ Թէպէտ ազգային պաշտպանութեան յանձնաժողովը դանդաղ նիւթեր կ'ընէ, բայց կրնայ ըլլալ որ կարեւոր վարկեր խնդրէ բանակին և նաւատորմին յաւելման համար։ Կ'կարծուի թէ պաշտպանութիւնը պիտի կեդրոնանայ Զելանտ կղզիին վրայ և Քօբենհակի շուրջ և ամէնէն ընդունելի առաջարկը հետեւեալն է. Զելանտի ծովեզերքին այն մասին վրայ, ուր զօրք ցամաք հանել կարելի է, ամրոցներ պիտի շինուին, արագահարուած թնդանօթներով զինուած։ Այս ամրոցները միայնուն պահակ զօրքեր պիտի ունենան և ամենքն ալ երկաթուղիի կրնան գիծերով պիտի միացուին մայրաքաղաքին։ Ծովեզերքը պիտի բաժնուի քսան շրջանակի, որոց իւրաքանչիւրին մէջ պիտի հաստատուի ծովային կայան մը և մէկտեղ գործելու պատրաստ պիտի գտնուին թորփիլանաւներ։ Այս կերպով երկու կայաններու թորփիլանաւները, հարկ եղած պարագային, պիտի կրնան ժամ մը չեղած միանալ։ Պատերազմի բանակը պիտի բաղկանայ քսան գունդէն, իւրաքանչիւրը հազար հոգինոց չորս վաշտով, յիսուն հրետանի չորսական թնդանօթով, չորս վաշտ կամրջաշէն զօրքով և չորս գունդ հեծելազօրքով։ Ասոնցմէ զատ, ամրոցներու համար ալ զօրաւոր հրետանի մը պիտի ունենայ։ Բանակը չորմուն վիճակի մէջ դրուելու պարագային, քսաներկուքէն յիսուն տարեկան բոլոր Դանիացիք, որք արդէն ծառայած են բանակին մէջ բայց պատերազմիկ բանակին մէջ չեն այլ եւս, ի զէն պիտի կոչուին։ Ասոնք պիտի կազմեն ազգ. պաշտպանութեան լեգէոններ և պիտի գործածուին մայրաքաղաքի պահակ բանակին մէջ։ Միայն Քօբենհակ պիտի կրնայ հայթայթել 50,000 ազգային պահակ զինուոր։ Նաւատորմն ալ պիտի ունենայ տասն զրահաւոր, իւրաքանչիւրն երեք կամ չորս հազար թոնօ տարողութեամբ, տասն յածանաւ կամ թորփիլահալած հինգ հարիւրէն ութ հարիւր թոնօ տարողութեամբ և մինչև երեսուն երեք հանգոյց արագութեամբ, ուրիշ շատ մ'ալ պզտիկ թորփիլանաւներ և ընդծովեայ նաւեր։ Երբ այս զինուորական կազմակերպութեան ծրագիրն ընդունուի, ծախքը պիտի հայթայթուի, տուրքերը մեծապէս աւելցնելով գինիի, գարեջուրի, օղիի և ծխախոտի վրայ։ Դանիոյ այս սպառազինութեան արդեօք առնչութիւն ունի՞ այն զիջումներուն հետ, որք Փրօնզիասուս զինակցութեան անդամակից կ'ընեն՝ տակաւին Շլէզվիկ Հոլշտայնի ցաւը մոռնալ չուզող Տանիմարքան։

ՈՍԿԻՈՅ ԵԶԵՐՔԻ (Արեւմտեան Ափրիկէ) Հիւսիսակողմի գաւառներու իսլամութիւնը սկսան պայքար մղել վայրենի թիւմններու յեղուզակ խումբերուն դէմ, որք թռնուոր ճնշեր կ'գործածեն, Շէրլօք Հօլմսի պատմած Անտամաններու կղզեցիներուն նման։ Անգլ. զօրագունդները գրաւեցին Մինիէն մեծ մայրաքաղաքը, չորս մեդր բարձր շրջապատով, ինչպէս նաև Բաղա քաղաքը, որուն շուրջ ճահիճներ կան՝ սրբազան կոկորդիլոսներով լի։ Թիւմնները կ'կարծեն թէ իւրաքանչիւր ծնող կամ մեռնողի դէմ կոկորդիլոս մը կը ծնի կամ կ'մեռնի։

ԿԼԱՏՍԹՈՆԻ ԱՐՁԱՆԻՆ ԲԱՑՈՒՄԸ.— Պոտնուոլսան Նէբէթի մը դաժանութիւնը.— Անցեալ Շր. Լորտ Րօզպէրի Կլեվլոյի մէջ Կլատսթոնի արձանին բացման հանդէսը կատարեց։ Այս առթիւ ամբոխ մը, թերեւս ուրիշ անհնարանքներ փորձելէն խանդարելէ հրճուելով մեծամասնական ընթացք, քաղաքական բանախօսութիւններ ընելով։ Բայց Լորտ Րօզպէրիի համրածանօթ ճարտարախօսութիւնն այդպիսի սխալ մը գործել չտուաւ իրեն, կ'ըսէ Ստանտըրտ կառավարական թերթը, որ կ'յարէ.— Նիւթն ընդարձակ ասպարէզ տուաւ Լորտ Րօզպէրիի որ նուազ վիճելի կէտերու վրայ խօսի անհարկելով հանդուցեալ Վարչապետին։ Մր. Կլատսթոնի հակառակորդներն ինչ որ ալ ըսեն իրեն համար, Անգլիոյ մէջ ոչ ոք կ'ուրանայ թէ հանդուցեալ Վարչապետն ամէնէն բեղուն անձնաւորութիւններէն մէկն էր ԺԹ. Դարուն, որ կարող ու նկարագրի տէր վարդապետ հառուստ եղաւ։ Ատենաբանը մէկդի թողուց քաղաքագէտ Կլատսթոնի գործը, և մի միայն զբաղեցաւ իր նախկին Պետին մասնաւոր և առաքինական յատկութիւններով, Հետեւաբար, շատ բան կրցաւ ըսել, որուն վրայ ամէն կուսակցութիւնք կ'համաձայնին Անգլիոյ մէջ, կ'ըսէ Ստանտըրտ։ Հանդուցեալը չէր կրնար այն բարձր դիրքին տիրանալ, եթէ չունենար նախանձելի հոյակապ յատկութիւններ։ Այն զերազանց կարողը, որուն վրայ Լորտ Րօզպէրի իրաւամբ կ'քանչանայ, չգործածուեցաւ այնպիսի գործերու համար զորս ամէն ոք կարող ըլլար գնահատել, բայց առավ չի պակսիր արժէքն այդ կարողին, որ հաւասարապէս պատուաբեր է թէ իրեն և թէ իր ցեղին համար։ Անգլիացի ազգն իրաւամբ կրնայ հպարտանալ, յիշելով թէ ծնունդ տուած էր այնպիսի զաւակի մը, որ սքանչելի բաղադրութիւն մ'էր փիզիքական ոյժի և առողջութեան, այնպիսի ոյժի մը, որ կը կեդրոնացնէր ճկուն իմացականութեան մը առաւելութիւնները և զօրաւոր կամք մը։ Նաբոլէոն Ա. պարծանքով կ'ըսէր թէ երբեք իր գործելու կարողութեան սահմանագծին հասած չէր, և Մր. Կլատսթոն դիւրաւ կրնար նոյն բառերը կրկնել։ Իր բարոյական ու քաղաքական ոյժին նկատմամբ Լորտ Րօզպէրիի բառերուն համամիտ ենք, զի չէր ընկրկեր այն ճամբուն մէջ որուն հետեւիլ անգամ մը յանձն առած էր, և իր արժանիքը պզտիկցնել չէ՛ ըսել թէ միշտ իր անձնական ոյժերուն վստահելով կ'հասնէր իր նպատակին։ Այս ինքնավստահութիւն յատուկ է միայն այն տեսակ յանդուգն մարդոց որք չեն կասկածիր իրենց ոյժին վրայ և հետեւութիւններէն չեն վախնար։ Անգլիացի ժողովրդին վրայ իր գործած ահագին ազդեցութիւնն իր հրապոյրներուն բաւարար ապացոյցն է։ Մէկ քանի առաջնակարգ քաղաքագէտներ, ինչպէս Սըր Րոպըրդ Ուալբօլ և քիչ մ'ալ Բիդ, չկրցան իրենց կուսակիցներուն համակրութիւնը շահիլ։ Ամէն ոք կ'յարգէր զանոնք, կ'վստահէր և կ'հնազանդէր անոնց և ամէնէն աւելի, անոնցմէ կ'վախնար, բայց ոչ ոք կ'սիրէր զանոնք։ Դեռ մինչև հիմա Մր. Կլատսթոնի անունը բարեպաշտիկ ջերմութեամբ կ'յիշեն իր կուսակիցները, որք իրեն յարեցան երբ ինք ծեր էր և անոնք երիտասարդ սկսնակներ էին։ Լորտ Րօզպէրիի խօսածներն հերքելի բաներ չեն։ Տարբեր խնդիր է թէ Մր. Կլատսթոն ի՞նչ կերպով պիտի դատուի պատմութեան կողմէ։ Ներկայ սերունդը, որուն մէջ թէ սիրուեցաւ և թէ ատուեցաւ, շատ մօտ է իրեն, և չէ կարող անաչառ վճիռ մը տալ։ Մէկ տեսակէտով, իր բարձր աստիճանին վրայ տարակուսող մը չէ կարելի գտնել։ Դժուար է ԺԹ. Դարու վերջին կէսին Անգլիոյ պատմութիւնը գրել առանց յաճախակի յիշատակութիւնն ընելու իր անունին։ Ատեններ եղան երբ ստուերի տակ թողուց բոլոր թատերաբեմը, և իր ժամանակակիցներն այնպէս ըսին թէ ան, իր երկրին համար չարին ու բարիին միակ աղբիւրն է։ Իբր ատենաբան ու եկեղեցիի արժանիքն անուրանալի է. բայց թէ արդեօք Կլատսթոն այնպիսի պետական մա՞րդ մ'էր որուն գործունէութիւնը մշտատեւ բարիքի ծնունդ տուած ըլլայ, այդ կէտը կասկածելի պիտի մնայ։ (Ստանտըրտ)

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕԴԱՊԱՐԻԿԻ ՎԵՐՋԻՆ ԶՈՀԵՐԸ.— Մահ՝ Պրատաքի և Մորէնի.— Մ. տը Պրատաքի, որ օդանաւի փորձերը յետաձգած էր վերջերս, իր օդապարիկը կատարելագործելու համար, գիտութեան զոհ գնաց. ինչպէս հեռագիրը ծանոյց արդէն, անկման մը հետեւանքով մեռաւ իր մեքենավարին՝ Մ. Մորէնի հետ։ Ծանօթ է որ Մ. տը Պրատաքիի օդանաւը հիմնուած է օդային հաւասարակշռութեան դրութեան վրայ, այսինքն, օդէն ոչ ծանր ոչ թեթեւ, և իր բարձրացման զօրութիւնը պիտի ստանայ իր թեւերուն և պտուտակին մեքենականութենէն։ Այս ղեկաւոր օդապարիկին դրութիւնը խիստ քննադատութեանց առարկայ եղաւ և ամէն ոք մեծ հետաքրքրութեամբ կ'սպասէր որ փորձերն իրաւունք տան հնարիչին։ Այդ պատճառաւ, Հոկտ. 13ին, ամէն մարդ մեծ յուզում մ'ունեցաւ, երբ տեսաւ որ Վօժիրառէն կուգար Մ. տը Պրատաքիի ղեկաւոր օդապարիկը, որուն մէջ կ'գտնուէին հնարիչն և մեքենավարը։ Մեծ դիւրութեամբ օդապարիկը պտտելով օդին մէջ Էնվալիտի գմբէթին շուրջ շրջան մը ըրաւ։ Աստուն, Մ. տը Պրատաքի իր մեկնումին պատրաստութիւններով զբաղելով, առաջարկեց շատ հեռուները չերթալ իր առաջին փորձով։ Նախապէս միտքը դրած էր Սէնի ձախ եզերքին վրայ շրջաններ ընել, բայց կ'երեւայ թէ առաջին յաջողութենէն հրապուրուած և քաջալերուած, փոխեց իր գաղափարն եւ որոշեց Բարիզի վրայէն անցնիլ անվիճելի յաղթանակ մը շահելու համար։ Վերջապէս օդապարիկն անցաւ մեծ պողոտաներու վրայէն, մեծ հետաքրքրութիւն մը պատճառելով ամէնուն և իրական նկուխտան զգացումով մը պատեց այն ամէնքն որ գիտէին թէ, եթէ օդանաւին մեքենաները խանգարին, սոսկալի անկում մը կրնար պատահիլ։ Մ. տը Պրատաքի բաւական տեղ ճամբորդելէ վերջ, վար իջաւ, գետնէն 100 մեդր բարձրութեամբ և մէկ քանի անձեր կանչեց իր չուաններուն օգնելու համար։ Բանդէնի ճամբան հարցուց, որովհետեւ մտադիր էր հոն վար իջնալ։ Ճամբան ցոյց տուին իրեն։ Մինչ այդ միջոցին էր որ աղէտը պատահեցաւ. հոն գտնուողներն յանկարծ տեսան որ նաւակն երկու կտոր եղաւ. յետոյ նաւակը ջրածինով ուռած օդապարիկին միացնող չուաններն ալ թուլցան։ Երկու մարմինները պահ մը մթնոլորտին մէջ սաւառնելով ինկան գետինը։ Ամէն կողմէ օգնութեան փութացին. բայց Մ. տը Պրատաքի, գլուխն անճանաչելի կերպով ջախջախուած, մեռած էր։ Քիչ յետոյ մեքենավարն ալ հոգին փչեց։ Մինչ մէկ կողմէ դիակները Սէն Տընի կ'տարուէին, անդին օդապարիկը, կարծես արտաքեկ, հեռացաւ գնաց և ամպերուն մէջ կորսուեցաւ, այս նողկալի տեսարանին ականատես չըլլալու համար։ Մ. տը Պրատաքի ծնած էր 1866ին, Սաքօի մէջ. շատ հարուստ ընտանիքի մը կ'վերաբերէր, իսկ մեքենավարն ամուսնացած և երեք զաւակներու տէր էր։

ՖԷՄԻՆԻԶՄԻ ՀԱՄԱՐ ԱՆՆՊԱՍՏ ԼՈՒՐ.— Պերլինէն կ'գրեն թէ կառավարական որոշմամբ, վերջապէս սահմանափակուեցաւ նամականոց և հեռագրական ու ծոյլագրական վարչութեանց մէջ կին պաշտօնէից թիւը։ Գերմանիոյ մէջ, մօտաւորապէս 25 տարիէ ի վեր նամականոց մէջ գործերը կանանց ձեռքով կը կատարուէր. բայց այժմ այլ եւս հաստատուած իրողութիւն է թէ թղթատարական ծառայութեանց մէջ կին պաշտօնէից հիւանդութիւնները շատ աւելի են այր պաշտօնէից վրայ պատահածներէն. Վերջին ժամանակներս հեռաձայնի և գրող մեքենաներու վարչութեանց մէջ ծառայող աղջիկներն ու կիները մեծ մասամբ ջղայնութեան սաստիկ տագնապներու ենթարկուեցան, և բնականաբար իրենց գործերէն բացակայ գտնուելով այր պաշտօնեաներ դրուեցան անոնց տեղ։ Իտալիոյ մէջ ալ հաստատուած ըլլալով այս վիճակը, հոն ալ միջոցներ ձեռք առնուած են այս ուղղութեամբ։

ԳՈԼԷԺ ՏԸ ՖՐԱՆՍ.— Իր յառաջիկայ նիստին մէջ, Գոլէժ տը Ֆրանսի Բրոֆէսէօրներու ժողովը պիտի որոշէ նորերս հաստատուած հին դրամագիտութեան դասախօսը, որ այս տարի պիտի սկսի իր դասընթացքը։ Նոյն ատեն մէջ պիտի որոշուի չափագիտութեան դասախօսը, որ պէտք է երիտասարդ գիտուն մ'ըլլայ 30 տարեկանէն պակաս։ Գալով ամերիկեան հնութեանց դասախօսութեան, զոր իր ծախքով հաստատած է դուքը Լուպա, 1903 յունուար 15էն պիտի սկսի։ Այս ճիւղին դասախօսը Մ. Լէոն Լըժէալ Նիւ Եորք գնաց իբր ներկայացուցիչ հանրային կրթութեան նախարարութեան և Գոլէժ տը Ֆրանսի՝ ամերիկագէտներու համաժողովին՝ որ իր նիստը պիտի ընէ այդ քաղաքին մէջ Հոկտեմբեր 20էն 25։ Մ. Լըժէալ օգուտ պիտի քաղէ իր այս ճամբորդութենէն՝ տեղւոյն վրայ լրացնելու համար առաջին աշխարհական ուսումնասիրութիւնը, որ խիստ շահեկան պիտի ըլլայ իր ունկնդիրներուն համար՝ ամերիկեան ընդհանուր քաղաքակրթութեանց վրայ խօսած ատեն։

ՄԵԾ ՍԱՏԱՆԱՆ.— Էտիսընի բարեկամները կ'պատրաստուին ձայնագիրին յոբելեանը տօնել։ Հնարիչին շինած առաջին գործիքը խիստ հեռի էր անկէ վերջ շինուածներուն կատարելութիւնն ունենալէ։ Բայց, ո'րչափ որ ալ նախնական բան մը, այսու հանդերձ Էտիսըն կրցաւ իր կեանքին մէջ բռնած միակ գրաւը շահիլ։ Գործիքին շինութեան վերջացած իրիկունը, ամերիկացի հնարիչն իր աշխատանոցը կը գտնուէր, գործակատարին ու բարեկամին՝ Մր. Գէյմընի հետ, որ ուշադրութեամբ ձայնագիրը կ'դիտէր ու կ'ծիծաղէր անոր վրայ։

—Կ'ուզե՞ս գրաւ բռնել ինծի հետ, ըսաւ այն ատեն Էտիսըն։

—Ի՞նչպէս գրաւ։

—Սա՛ թէ այս գործիքը, որուն դառնահրանքով կ'նայիս կոր հիմա, բառ առ բառ պիտի կրկնէ իրեն ըսելիքս։

—Օ՛հ, օ՛հ, գրաւը կ'բռնեմ։ Այն ատեն Էտիսըն գործիքին մէջ տաղի մը առաջին քանի մը տողերն ըսաւ, զոր անիկա, թութակի մը պէս, վայրկեան մը վերջը՝ սուր այլ շատ որոշ ձայնով մը արտաբերեց, Խիստ մեծ եղաւ Մր. Գէյմընի արմանքն ու զարմանքը, և սքանչացումի սա՛ բառերը մինակ կրցաւ ըսել.

—Իրա՛ւ որ, բարեկա՛մս, մեծ սատանայ մ'ես դուն։

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺ ՀԱՆՐԱԿԱՌՔ.— Երկու ամսէ ի վեր Գլէրմօն Ֆէրրանի մէջ ինքնաշարժ կառքով ճամբորդ փոխադրելու սկսուած է։ Սկսուած օրէն՝ յուլիս 15՝ փոքրիկ անկարգութիւն մ'իսկ չէ պատահած ինքնաշարժ կառքերու այս երթեւեկին մէջ, հակառակ ճամբաներու շատ անգամ անոնց յարմար չըլլալուն։ Ինքնաշարժներու երթեւեկը Մոնֆէրրանէն՝ Գլէրմօն և Սէպազայի միջեւ։ Սէպազա խուլ մէկ գիւղակ մ'է Լիմանի կոյր հրապարակին 8 քիլոմէդր հեռի, ուր կ'գտնուի հանրակառքերու կայան Գլէրմօն-Ֆէրրանի թղթատան կեդրոնական պաշտօնատունը։ Առ առաւելն 30 վայրկեանէն կ'կտրուի այս 8 քիլ. գիծը՝ մէկ հոգիի համար՝ 0,40 ֆր. իւրաքանչիւր հանրակառք 7 հոգիի տեղ ունի ներսը, 4՝ վրան, ու 1՝ կառավարին քով։ Իւրաքանչիւր ուղղութեամբ օրը 8 երթեւեկ. այսօր կ'ապահովեն 2 նման հանրակառք (8 ձի). իւրաքանչիւր կառքը կը բանի երկու օրուան վրայ 1 օր։ Կ'կարծեմ թէ առաջին անգամը պիտի ըլլայ որ շոգեշարժ հանրակառքեր կ'բանին հասարակութեան համար։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ՊԵԼԿՐԱՏ, Հոկտ. 17.— Թագաւորն ընդունեց Վուիչի Դանէթին հրաժարականը, և գործօն բանակին հրամանատար զօրավար Զինձար Մարքօվիչի յանձնեց նոր նախարարութիւնը կազմելու պաշտօնը։

ՊԵԼԿՐԱՏ, 17.— Նոր նախարարութիւնը կազմուեցաւ հետեւեալ կերպով. Զօրավար Զինձար Մարքօվիչ (չէզոք) վարչապետ, Մ. Թասօրովիչ (չափաւոր արմատական) Ներքին գործոց, նախկին նախարար Մ. Լօզանովիչ (չափաւոր ազատական) Արտաքին գործոց, Մ. Մարէնքովիչ (արմատական) Ուսումնական, զօրավար Բավլօվիչ (չէզոք) Պատերազմական, Մ. Բաբթանովիչ (արմատական) Հանրօգուտ շինութեանց, Մ. Բինչիչ (յառաջդիմական) Դատական նախարար։ Կրթական ու կրօնից և ելմտական նախարարներն իրենց պաշտօնին վրայ մնացին։

ԲԱՐԻԶ, 17.— Երեսփ. Ժողովը միաբանական դպրոցներուն փակման հարցապնդման առթիւ, լսելէ ետք Մ. Քօմպի ճառը, որ դպրոցներու փակման օրինաւորութեան վրայ պնդեց, 233ի դէմ 329 ձայնով օրակարգ մը ընդունեց, հաւանութիւն տալով կառավարութեան գործերուն, և վստահութիւն յայտնելով Դանէին։ Ծերակ. Ժողովը 223ի դէմ 336 ձայնով քուէարկեց անմիջապէս վիճաբանութեան ենթարկել վարչապետին այն ծրագիրը, որ կ'ամբողջացնէ կրօնական Միաբանութեանց օրէնքը։ Ծերակ., Մ. Քոմպ յայտարարեց թէ ըստ հրամանագրին գոցուած մէկ քանի դպրոցներ ի վերջոյ վերաբացուած ըլլալով, կառավարութիւնն արդարութեան սովորական դատարաններու պիտի յանձնէ հրամանագրերուն գործադրութիւնը։ Հանքային խնդրոյն վրայ հարցապնդմանց վիճաբանութիւնն յետաձգուեցաւ յառաջիկայ Բշ.ի։

ԲԱՐԻԶ, Հոկտ. 17.— Նախարարաց խորհուրդը, որ Էլիզէի պալատին մէջ գումարուեցաւ այսօր, որոշեց որ 1903 յունուար 4ին կատարուի Ծերակոյտին մասնակի վերընտրութիւնը։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, Հոկտ. 17.— Արտաքին գործոց նախարար Կոմս Լամզտորֆ Լիվատիա մեկնեցաւ ուր կ'գտնուի կայսերական ընտանիքը։

ԼՈՆՏՐԱ, Հոկտ. 17.— Զօրավար Քիչըներ Եգիպտոս մեկնեցաւ, ուրկէ Հնդկաստան պիտի երթայ, իր նոր պաշտօնը ստանձնելու համար (Հնդկաստանի Բանակին ընդհ. հրամանատարութիւնը)։

ՆԱՍԻՈՆԱԼԻ ԵՒ ՖՈՒՌՆԻԷԻ

ԲԱՐԻԶ, Հոկտ. 17.— Վարչապետ Մ. Քօմպ յայտարարեց թէ օրինագիծ մը կը պատրաստէ Կրօնական Միաբանութեանց վերաբերեալ օրէնքն ամբողջացնելու համար։ Մտադիր է պատժական տրամադրութիւններ աւելցնել օրինազանցներուն դէմ։

— Կ'ծանուցուի թէ կառավարութիւնն որոշած է ջնջել թոշակներ 72 եպիսկոպոսներու, որք ուսուցման ազատութեան ի նպաստ բողոքած էին ծերակուտականներու և երեսփոխաններու, Միաբանութեանց օրէնքին դէմ։

ՀՌՈՄ.— Ստուգուած է թէ Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւոր 1903 տարւոյ առաջին ամիսներուն մէջ պիտի այցելէ Եւրոպայի մէկ քանի մայրաքաղաքները։

ՎԻԵՆՆԱ.— Կրթական նախարարութիւնը չուզեց արտօնութիւն տալ ֆրանսական Շարթրիօ Միաբանութեան, որ Վիեննայի մէջ հաստատուի։

— Յառաջիկայ Բշ.էն (Հոկտ. 20) սկսեալ շրջաբերութենէ պիտի հանուին աւստրիական 100 քուրոննոց պանքնոտներն որք 1902 Յնվ. 2 թուականը պիտի կրեն։

ՀԱՄՊՈՒՐԿ.— Գերման կառավարութիւնն երեք մարտանաւ ղրկեց Վենէզուէլեան ջուրերը։

ԼՈՆՏՐԱ.— Բեռլինէ կ'հեռագրուի թէ Կափաամարտիկներու հայկական պետ Թուան Իշխան, որուն տարբերները Մեծ Տէրութեանց միջնորդութիւնն անհրաժեշտ դարձուցին, երեսէ ինկած և ապրուստի միջոցէ զուրկ մնալով, պարտաւորուեր է Քուէն-Ծու Նահանգին մէջ վաճառատուն մը ժամել պաշտօնով։

— Սէն Վինսընէն կ'հեռագրեն թէ Սուֆրիէռ հրաբուխը վերստին բորբոքեցաւ։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՏԷՎԷՏԻ ՃԱՌԸ

ԲԱՐԻԶ, Հոկտ. 15.— Տէվէդ, Պօթա և Տըլարէյ (այս վերջինը դեռ տկար է) երեկոյին Քաղաքապետութեան պաշտօնեաներուն ուղեկցութեամբ Նոր Թատրոն գացին բանախօսելու համար։ Պօէրասէր յանձնաժողովին նախագահ Բօյիա դրուատեց Պօէրներուն դիւցազնութիւնն և դիմադրութիւնը, որ Անգլիոյ իրական ոյժը ճանչցուց աշխարհի։ Պօթա յանուն Պօէրաց շնորհակալութիւնն յայտնեց Ֆրանսայի թէ այս քաջալերութեան և թէ Քրիւկէրի եղած ընդունելութեան համար։ Շնորհակալութիւն յայտնեց նաև Ֆրանսացւոց կողմէ ղրկուած շարժուն հիւանդանոցներուն համար և դրուատեց Վիլպուա Մարէօյի քաջութիւնը, որով պատերազմեցաւ 300,000 թշնամեաց դէմ և ինկաւ պատուոյ դաշտին մէջ։ Պօթա երբ իր բանախօսութեան մէջ պատսպարաններուն վիճակին և աքսորականներու, գիւղերու հրկիզման վրայ կ'խօսէր, ներկայք սրտմտութեան ցոյցեր կ'ընէին։ Պօթա ըսաւ թէ Պօէրներուն ենթարկուած վնասուց գումարը մէկ ու կէս միլիառ ֆրանք է, և այժմ 75 միլիոն ֆր. տալ կ'ուզուի իրենց։ Պօթա ի վերջոյ ըսաւ թէ մեր խնդրանքը քաղաքական միջամտութիւն չէ, այլ նիւթական պաշտպանութիւն։ Եւ որովհետեւ մեր երակներուն մէջ ֆրանսական արիւն կ'հոսի, կրնանք համարել նախընթացները ցուցնել թէ մեր քաջ ցեղ մ'ենք և արժանի ենք ապրելու։ (Ծափեր և խանդավառ ցոյցեր։) Պարտաւոր էինք փրկել մեր կիներն, ատոր համար ընդունեցինք հաշտութիւնը։ Մեք հաւատարիմ պիտի մնանք մեր խոստման, բայց ազատ մնալ կ'ուզենք և կ'յուսանք թէ Եւրոպա չպիտի մոռնայ զայս։ Կ'ըսեն թէ փոխատական մ'եմ ես. ես այդ փոխատութը շատ սուղի գնեցի։ Իմացայ որ իմ անունովս փողոց մը պիտի անուանեն. կ'յուսամ որ այդ փողոցէն անցնող Հարաւ. Ափրիկեցիներու մէջ ո'չ ոք պիտի գտնուի որ Ֆրանսայի բարեկամ չըլլայ։ Մեք իրաւունք ունինք ձեր բարեխօսութեան։ Ձեզ կ'վստահինք։» (Ծափեր)։

Տըլարէյ շնորհակալութիւն յայտնեց Ֆրանսայի, մինչև ցարդ Պօէրաց համար ըրածներուն և դրուատեց պօէր կանանց արիութիւնը։ Ցաւ յայտնեց որ հուկընոյ մ'ըլլալով հանդերձ, լաւ չի գիտեր իր հօրը լեզուն. բայց յոյս յայտնեց որ իրենց դատը կ'ընդունուի։

ՄԵԿՆՈՒՄ ԲԱՐԻԶԷՆ

ԲԱՐԻԶ, Հոկտ. 15.— Կէս օրէն ետքը Պօէր զօրավարք կառքով հիւսիսային կայարան գացին, ժողովուրդին խնդագին ցոյցերու մէջէն։ Կայարանի մուտքն ազատ թողուած էր միայն ճամբորդներուն, որք իրենց կարգին համակրական ցոյցեր ըրին զօրավարաց։ Պօթա շնորհակալութիւն յայտնեց թէ իրեն և թէ իր ընկերներուն եղած ընդունելութեան համար, և յիշեցուց թէ իրենց պաշտօնը միմիայն մարդասիրական է և որ և իցէ առընչութիւն չունի քաղաքականութեան հետ. թէ իրենք հաշտութեան դաշնագրին զգուշաւոր գործադրութեան վրայ կ'մտածեն։ Ներկայք Պօէրներուն համար և զօրավարք ալ Ֆրանսայի համար կեցցէներ գոչելով կառախումբը ճամբայ ելաւ։

ԻՌԼԱՆՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

ԼՈՆՏՐԱ, Հոկտ. 15.— Երեսփ. Ժողովոյ իռլանտացի անդամ Օ'Տօնէլ, անօրէնութեան դէմ հաստատուած քաջալերիկ օրէնքին տրամադրութեամբ երկու ամիս բանտային աշխատութեան դատապարտուեցաւ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ

ՊԵՐԼԻՆ, Հոկտ. 15.— Վիլհէլմ Կայսրը Կարմիր Արծուի պատուանշանին Մեծ Խաչը նուիրեց Անգլիոյ պատերազմական նախարար Մր. Ճօն Ֆ. Պրօտրիքի։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԼՐՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՐԻԶ, Հոկտ. 15.— Շէրպուրկէն կ'գրեն թէ զինուորական տեսակէտով կարեւորութիւն ունեցող բազմաթիւ լուսանկարներ գրաւուած են Հէյէր անուն գերման սպայի վրայէն, երբ սա «Քայզեր Վիլհէլմ» շոգենաւը մտնել կ'ուզէր։

ՀԱՅԻՏԻԻ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

ՆԻՒ ԵՈՐՔ, Հոկտ. 14.— Բորդօ Բրենսէն հասած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ դեսպանական մարմինը, ամերիկեան դեսպանին նախաձեռնութեամբ, հաշտութեան նախապատրաստական պայմաններուն վրայ համաձայնութիւն մը գոյացնելու նպատակաւ, առ այժմ թշնամութեանց դադարումը առաջարկեց։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Բանք. Սէհմի Դ.	Օ. Ո.	30 25½
Ամէնէն բարձր գին	»	30 27½
Ամէնէն վար գին	»	30 22½
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	116 62½
Ամէնէն բարձր գին	»	116 87½
Ամէնէն վար գին	»	116 37½
Թրամվայ	»	149 —
Ամէնէն բարձր գին	»	149 —

ԲԱՑՈՒՄ 5/18 Հոկտ.

Օսմ. Բանք. Սէհմի Դ.	Օ. Ո.	30 26
» » »	Ժամ 6ին	30 27
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	117 —
» »	Ժամ 6ին	117 —
Թրամվայ	Ֆր.	145 —
Թրասմէլէյ բաժնեթ.	Ղրշ.	547 —
» պարտաթ.	Ֆր.	495 —
Տէրքօսի ջուրի Ընկ.	»	256 —
Եգիպտ. Քրէտի Ֆօնսիէ	»	262 —
Անատոլուի երկթ. պրտթ.	Գ. Կ.	515 —
» » բժնթ.	Ա. Ո.	10 62½
Հելլենկն. պարգեւաւոր թուղթ	Ֆր.	413 —
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	497 —
Ռէժիի բաժնեթուղթ	»	346 —
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	Լ. Օ.	3 87

ՄԹԻԼԱՆՑ

Քանոնիքոք մէկ օրուան	Օ. Ո.	1 —
» ամի օրուան	»	3 —
Ռումէլիի Երկթ. »	Ֆր.	1 75

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87 15
Անգլիական ոսկի	»	109 38
Բօլ Էմփէրիալ	»	90 —
Մէճիտիէ արծաթ	»	108 01
Քրէմից	»	51 06
Մէճիտիէ	»	102 25
Ռուսպ Թղթադրամ	»	8 65

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԱՑ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	108 ¼
» » Ց տեսութ թղթ.	»	108 —
» չէք	»	109 12½
Բարիզ 3 ամիս Պնք. թղթ.	Ֆր.	23 22½
» » » Առեւտ. »	»	23 25
» չէք	»	23 01¼
Վիեննա չէք	քուրոն	21 91
Պերլին չէք	մարք	18 71
Օտեսա չէք	ռուպլ	8 62

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ԼՈՆՏՐԱ, Հոկտ. 17

Օսմ. Բանք. Սէհմի Բ.	Ա. Ո.	54 50
» » » Գ.	»	— —
» » » Դ. բաց.	»	28 12
» » » Դ. գոց.	»	28 12
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	13 62
Եգիպտական միացեալ	»	108 75
Անգլ. Քոնսոլիտէ	»	93 18
Այտընի Երկաթուղի	»	14 —
Փոխադարձութեան Դասաւոր	»	86 —

» Հելլենական 1881	»	42 —
» » 1884	»	42 —
Մօնօբոլ »	»	44 —
Պուլկ. փոխառ. 1888	»	91 —
» » Նոր 1892	»	91 50
Փնկան. Բարիզի վրայ	»	25 32
Թրանսվալ	»	5 —
Դրամագէշ		4 —

ԲԱՐԻԶ, Հոկտ. 17

Օսմ. Բանք. Սէհմի Դ. բաց.	Ա. Ո.	28 35
» » » գոց.	»	28 35
» » » Գ.	»	31 30
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	120 75
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	590 —
Ֆրանս. Ռանթ 3%	»	100 15
Քրէտի Լիօնէ	»	1082 —
Պանքա դը Բառի	»	1072 —
Սպանիական արտաքին	»	88 17
Իտալական Ռանթ	»	102 90
Թրանսվալ	»	153 —
Ջէք Լոնտոնի վրայ	»	25 140
Դրամագէշ Օրէն Պանքայի		3 —

ՊԵՐԼԻՆ, Հոկտ. 17

Անատոլուի Երկ. պարտաթ.	մարք	102 70
» » բաժնթ. 60%	»	90 80
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	121 80
Օսմ. Բանք. Սէհմ Դ.	»	28 20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	»	20 270
Դրամագէշ		4 —

ՎԻԵՆՆԱ, Հոկտ. 17

Փոխան. Բարիզի վրայ	քուրոն	95 20
» Լոնտոնի վրայ	»	239 40
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	112 70
Օսմ. Ռէժի	»	326 —
Դրամագէշ		3 ½

ԳՐԻԳՈՐ ՍԱՐԲԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ

Ղալաթիա, Մահմուտիյէ Ճատտէսի Թիւ 18

Կ'գնէ, կ'վաճառէ և վարձու կուտայ կալուածներ, թէ՛ պոլսեցիներու և թէ գաւառացիներու հաշուոյն։ Ճիշդ տեղեկութիւն կ'հաղորդէ գնորդներուն և վարձակալներուն՝ Պոլսոյ կալուածներու արժէքին և վարձակալութեան պայմաններուն և օրինական գործողութիւններուն վրայ։ Յանձն կ'առնու թաղականութեան և ելմտական պաշտօնաւորին մօտ պէտք եղած օրինական ամէն դիմումներն ու ձեռնարկութիւնները։ Բացակայ կալուածատէրներու հաշուոյն կալուածի վրայ օրինաւոր տնօրէնութիւն։ Գործողութիւնները կ'կատարէ մեծ զգուշութեամբ և արագութեամբ։ 10—1

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՄԵԾ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Երուանդ Իւթիւճեան Թղթավաճառատունը հրապարակ հանած է

Օրհնուի—Մայրհուի

անուան տակ նոր ձեւ առեւտրական տետրակ մը, որ մեծ ընդունելութիւն գտած է Եւրոպայի մէջ և որ կ'ներկայացնէ այնպիսի անժխտելի առաւելութիւններ, որ այս տետրակին գործածութիւնն անհրաժեշտ կ'ընեն ամէն վաճառականի համար։

Այս տետրակին շնորհիւ վաճառականն ամէն ատեն իր աչքին առջեւ կ'ունենայ, բաց ի Օրհնուի սովորական գործողութիւններէն, իր գնած և ծախած ապրանքներուն գումարներն և պատրաստ ապրանքը, իր ստացուածքն մուտքն և ելքն և պատրաստ դրամը, գանձելի և վճարելի թղթերը, ըրած շահը կամ վնասը, պարտքն և պահանջքը, և ասոնք ամենը ո՛ր ժամանակ որ ուզէ գիտնալ մի միայն 5 երկվայրկեանի մէջ։

Այս տետրակը գերազանց հակակշիռ մ'է պաշտօնեայից դէմ, որք կրնան պատահիլ ուրիշ ձեւ տետրակներու մէջ։

Ժամանակի կորուստէ կ'ազատուի։

Շատ մը տետրակներու պէտք չի մնար երբ այս տետրակը գործածուի։

Այս տետրակն ընտիր թուղթի վրայ շատ լաւ տպուած, հաստատուն կազմով ունի 46×34 սանթիմ մեծութիւն և կ'ծախուի

100 թերթնոց տետրակը 60 ղրշ., 150 թերթնոցը 80 ղրշ., 200 թերթնոցը 100 ղրշ.

ԵՐՈՒԱՆԴ ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

41, ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԱՄ ՓՈՂՈՑ, 41

Գաւառներու կ'ղրկուի քօլի-բօսթալով եթէ փոխարժէքն և քօլի-բօսթալի ծախքը կանխիկ ղրկուի։

Փափաքողաց թերթ մը իբր նմոյշ ձրի կ'ղրկուի։

Մեծ զեղչ առնողներու՝ տետրակներու, Սեղանաւորներու

ՔՕՆԵԱՔ ՊԱՐՊԱՐԷՍՕ Մ. ԵՂԲԱՐՑ

Պարպարէսօ Մ. Եղբարց յունական քօնեաքը զուտ խաղողի արտադրութիւն է որուն ճարտարարուեստական հսկայ գործարանը հիմնուած է 1840ին և փոխանցուած է իրենց հօրմէն։

1875 և 1888ի յունական արուեստահանդէսը, 1889ի Բարիզի, 1894ի Շիքակոյի ամերիկեան, 1895ի Պորտոյի և 1900ի Բարիզի մեծ արուեստահանդէսները միահամուռ հաստատած են որ Պարպարէսօ Մ. Եղբարց ժառանգաբար պատրաստած քօնեաքը թէ՛ հին է թէ՛ ընտիր և ի հաստատութիւն՝ վարձատրած են պաշտօնական մրցանակներով։ Նոյնը կ'հաստատեն նաև մեծահռչակ բժիշկներու և քիմիագէտներու վկայութիւնք։

Պարպարէսօ Մ. Եղբարց քօնեաքին տրուած ուրիշ բազմաթիւ վկայագրերը աւելորդ է թուել, քանի որ հանրածանօթ է այն և սպառումը՝ առաջին աստիճան, մրցակիցներուն նախանձը գրգռելու չափ։

Մենաշնորհ-) Արծաթ Խաչ Ս. Փրկչ.
եալ պատիւ) Հայթայթիչ արքայական տան Ն. Վեհ. Յունաս.
) տանի թագաւորին.

Ամէն յանձնարարութեան համար դիմել.

Առ Պ. ԱԹԱՆԱՍ Ս. ՔԱԼՕԽՐԻՍԹՍ

Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ

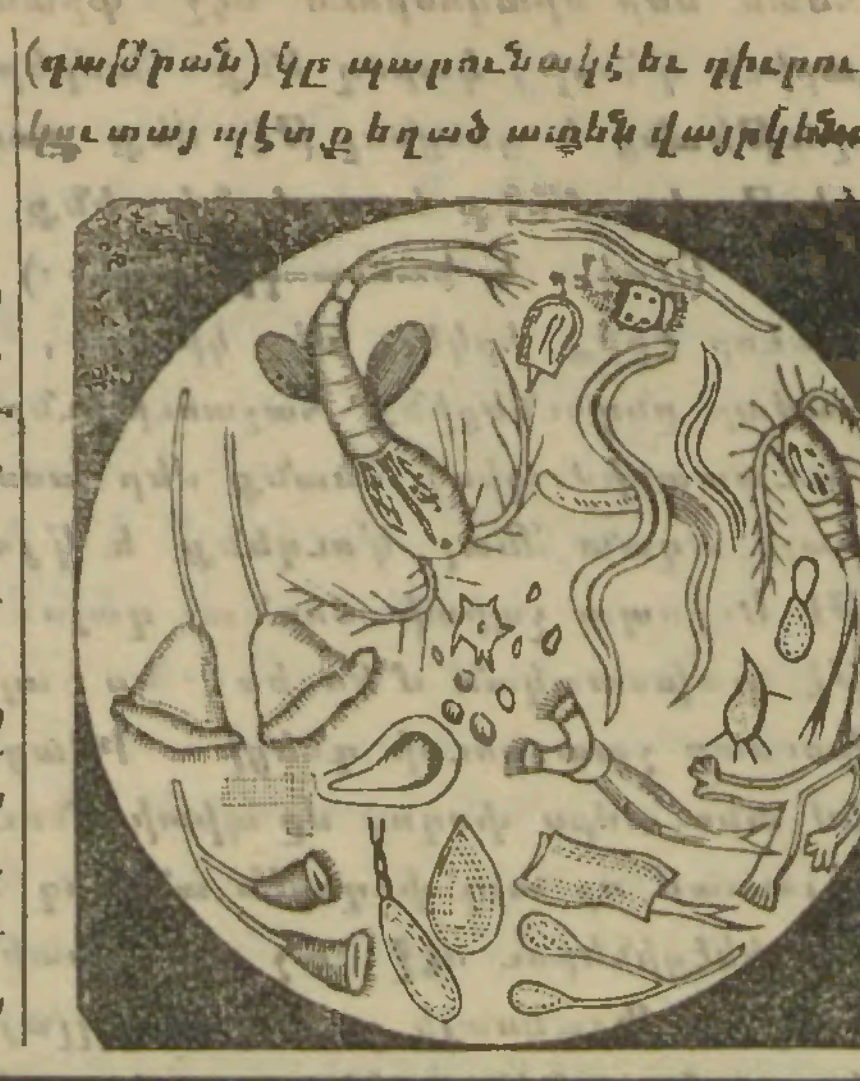
Կ. Պոլիս. Ղալաթա

ԿԱԹԻԼ ՄԸ ՋՈՒՐ

ՄԱՆՐԱԴԻՏՈՎ ԴԻՏՈՒԱԾ

Ի սսօրէ կը ծնանի բոխախետաւորի մը բոլին հեղուկ մասին մէկ կաթիլը, մանրացէն երեք օր վերջ քննուած։ ԿՈՒՏՐՈՆ ԿԻՒՍՕՆ կ'ապացուցանէ այս միկրոպներու ըլլալը ջուրի կամ բոլի մէջ։

30 տարի կայ որ Բարիզի առաջնակարգ գիտնագործներէն Պ. ԿԻՒՍՕ, յաջողեցաւ խայծաղանը (գաթրան) ջուրի մէջ հալեցնել։ Այս գիւտին շնորհիւ այսօր ամէն գեղագործի քով կը գտնուի ԿՈՒՏՐՈՆ ՏԸ ԿԻՒՍՕ անուն հեղուկ մը որ մեծ քանակութեամբ խտացած խայծաղան

(գաթրան) կը պարունակէ եւ դիւրութիւն կուտայ պէտք եղած ատեն վայրկենաբար պատրաստելու խայծաղանի ջուր մը յստակ ու աղնուական։ Այս հեղուկը պատրաստելու համար բաւական է մէկ կամ երկու գդալ ԿՈՒՏՐՈՆ ԿԻՒՍՕ լեցնել գաւաթ մը ջուրի եւ կամ ուրիշ գործածական ըմպելիի մը մէջ։ ԿՈՒՏՐՈՆ ՏԸ ԿԻՒՍՕՆ կանոնաւորաբար ու տեւական կերպով ԱՄԷՆ ՃԱՇԷ առաջ կամ ճաշի ժամանակ խմել բաւական է կարճ ժամանակի մէջ բուժելու համար յամառ ՀԱՐԲՈՒԽՆ ու ՀԻՆՑԱԾ ԻՋՈՒԱԾՔԸ։ Շատ անգամ բաւական առաջացած թոքախտն ալ կը բժշկուի, որովհետեւ խայծաղանը թոքին մանրէններուն կազմալուծումը կը դադրեցնէ ապաքինելով զայն մալուծող վնասակար միքրոպները, որոնք թոքը ծակ ծակ կընեն։ Ամէն մարդ գիտէ այս ճշմարտութիւնը։

Եթէ ճշմարիտ ԿՈՒՏՐՈՆ ԿԻՒՍՕՆ տեղ այս կամ այն դեղը առնել առաջարկեն ձեզ, իբր անոր չափ ազդեցիկ, զգուշացէ՛ք, շահամոլութեան համար կընեն գեղագործք այդպիսի առաջարկներ։ Եթէ կուզէք վերջնականապէս բուժել Ձեր հազը, հարբուխը, անձգութեան պատճառաւ հինցած պռոնշիթը, կուրծքի իջուածքը եւ կոկորդի բորբոքումը եւ մինչեւ իսկ դժուարաշնչութիւնն ու բաւական առաջացած թոքախտը, անպատճառ ԿԻՒՍՕԻ ԽԱՅԾՂԱՆ պահանջեցէք դեղարաններէն։ Այս դեղ Նորվէկիոյ եղեւնիի խայծաղանէն կարտադրուի, զոր խայծաղանը լուծելի ընելու գիւտի հեղինակը Պ. ԿԻՒՍՕ կը պատրաստէ։

Այս պատճառաւ իր նման դեղերու ամենաազդեցիկն ու անվրէպ բժշկողն է։ Զը խաբուելու համար ուշադրութիւն ըրէք շիշերուն վրայի պիտակին որ պէտք է պարունակէ ԿԻՒՍՕ բառը Գաղ. մեծ գիրերով տպուած, անոր տակը, Պ. ԿԻՒՍՕԻ ստորագրութիւնը կարմիր, կանանչ եւ մանիշակագոյն մելանով չեղակի գրուած նոյնպէս հետեւեալ հասցէն Maison Frere, 19, rue Jacob, Paris։

Այս դեղին բժշկութիւնը օրական 20 փարայի կուգայ որ անպատճառ կը բժշկէ հիւանդը։

Ծան. Անոնք որ խայծղանի ջուրեր չեն սիրեր, անոր տեղ ամէն ճաշի ժամանակ 2-3 հատ ԿԻՒՍՕԻ ՔԱՓՍԻՒԼ կընան կլլել, ինչ որ Նորվէկիոյ եղեւիններու խայծղանէն պատրաստուած ըլլալով անոր բուժիչ ազդեցութիւնն ունի եւ կատարելապէս կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, որովհետեւ խայծղանը իբրեւ օգտակար է ստամոքսին, եւ մարմնոյն կազմուածքը ուրիշ վտանգներու դէմ կը պաշտպանէ։ ԿԻՒՍՕԻ ճշմարիտ քափսիւլները ճերմակ են որոնց իւրաքանչիւրին վրայ ԿԻՒՍՕԻ ստորագրութիւնը կայ սեւ գրով։ Թէ ԿԻՒՍՕԻ խայծղանը եւ թէ քափսիւլը ամէն դեղարաններու եւ մեծ հրաւանոցներու մէջ կը ծախուին։ (1)

ԼԱԶԱՐՈ ՖՐԱՆՔՕ ԵՒ ՈՐԴԻՔ

ՍԹԱՆՊՈԼ,
ՖԻՆՃԱՆՃԸԼԱՐ ՅՕԳՈՒՇՈՒ 33, 35, 37
ՓԵՐԱ,
ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ «ՓԱՍԱԺ Տ'ԱՆԱԹՕԼԻ»

Տ.

Պատիւ ունինք ծանուցանել Ձեզ թէ կանացի յատուկ կերպասներ, քաթօն եւ պատուհանի վարագոյրներ, բանուած թիւլէ և քէօփիւրլ, ինչպէս նաեւ սթօռ bonnefemme մուշամպաներ, ԴՈՐԴ, լինօլէում (մանթարը մուշամպա) պատի համար թուղթ, ամէնէն վերջին և ամէնէն նոր տեսակներէ ընդունած ենք, ինչպէս նաեւ կարգ մը առաջնակարգ նորաձեւութեան ապրանքներ։

Ամենաճոխ մթերք կարասեաց յատուկ ծալերու, որք մեր յատուկ գործարաններուն մէջ կ'պատրաստուին։

Ծան. — Մեր Բերայի հաստատութեան մէջ Ը. Ե. Նոյեմբեր 1 էն մինչեւ Դեկտեմբերի վերջն ամէն կերպակի առաւօտ մինչեւ ցերեկ կառր մնացած ապրանքներ պիտի ծախուին որոց վրայ նշանակուած պիտի ըլլան մեզ ապրանք եղած գինը։ 20—15

ՆՈՐՏՏԱՅՉԷՐ ԼՈՅՏ NORDDEUTSCHER LLOYD
PAQUEBOT POSTE IMPERIAL ALLEMAND

Պրեմն—Նիւ Եորք գիծ, ճեպընթաց
ՔԱՅԶԸՐ ՎԻԼՀԷԼՄ ՏԵՐ ԿՐՕՍԷ, Շէրպուրկ 9|22 Հոկտ.
ՔՐՕՆՓՐԻՆՑ ՎԻԼՀԷԼՄ, » 23|5 Նոյմ.
ՊՐԵՍԼԱՒ, Պրէմէնէն, 5|18 Հոկտ.
ՊՐԵՄԷՆ » 12|25 Հոկտ.
ՀԱՆՕՎԸՐ, Պրէմէնէն, 19|1 Նոյմ.
Ճենովա—Նափոլի—Նիւ Եորք գիծ
ԱԼԼԷՐ 23|5 Նոյմ. ՖՐԱՎԷ 6|19 Նոյմ.
Պրեմն—Պալթիմոր գիծ
ՊՐԱՆՏԷՊՈՒՐԿ, Պրէմէնէ 10|23 Հոկտ.
ՊԱՐԼԱՄՈՒԼ 17|30 Հոկտ. ՇԷՄՆԻՑ 24|6 Նոյմ.
Պրեմն—Կալվեսթոն գիծ
ՊՐԵՍԼԱՒ, Պրէմէնէ, 5|18 Հոկտ. ՀԱՆՕՎԸՐ, Պրէմէնէ, 19|1 Նոյմ.
Պրեմն—Քուպա գիծ
ՄԱՆՑ, Պրէմէնէ, 20|2 Նոյմ. և Հավանա, Սիէնֆուէկօ, Մանզանիլ պիտի երթայ։
Պրեմն—Պրազիլիա գիծ
ԱԽԷՆ, Պրէմէնէ 5|18 Հոկտ.էն, և պիտի երթայ Բէրնամպուքօ, Րիօ Ժանէյրօ և Սանդոս
ՏՐԷԶՏԷՆ 19|1 Նոյմ.էն, » » » Պահիա, » » » »
Պրեմն—Լա-Պլաթա գիծ
ՊՕՐՔՈՒՄ, Պրէմէնէ, 12|25 Հոկտ. և պիտի երթայ Մոնդէվիտէօ և Պուէնոս Այրէս
ԲԶԱԼՑ, » 26|8 Նոյմ. » » » » » »
Ծայրագոյն Արեւելք գիծ
ՔԷՕՆԻԿ ԱԼՊԵՐԴ, Ճէնովա—Նափոլիէ, 31|12 Նոյմ. և պիտի երթայ Քոլոմպօ, Բէնանկ, Սինկափուր, Հոնկքոնկ, Շանկայ, Նակազաքի, Հիօկօ, Քօպ և Եօքօհամա։
ՊԱՅԷՐՆ, Ճէնովայէ, Նափոլիի ճամբով, 16|29 Հոկտ. և Նորտտայչէր Լոյտի միւս շոգենաւերուն հետ պիտի հաղորդակցի ի Բէնանկ և պիտի երթայ Սումադրա, Պանկօք, Պօրնէօ, Մանիլա, Պագավիա, Մագասսար, Նոր Կուինէա, Քուինսլէնտ և Սիտնէյ. Մայր Արեւելք գիծ, միայն ապրանքներու համար։
ՍՏՐԱԶՊՈՒՐԿ, Ճէնովայէ 17|30 Հոկտ. և պիտի երթայ Բորդ Սայտ, Բէնանկ, Սինկափուր, Հոնկքոնկ, Շանկայ և Եօքօհամա։
Աւստրալիոյ գիծ
ԿՐՕՍԷՐ ՔՈՒՐՖՈՒՐՍԴ, Ճէնովա—Նափոլիէ, 5|18 Նոյմ. և պիտի երթայ Քոլոմպօ, Ատէլայտ, Մէլպուրն և Սիտնէյ և Սիտնէյի մէջ Նորտտայչէր Լոյտի միւս շոգենաւերուն հետ հաղորդակցելով պիտի երթայ Քուինսլէնտ, Նոր Կուինէա, Նոր Պոմերանիա և Պագավիա։

Պիտի ընդունի ապրանք և ուղեւոր վերոյիշեալ նաւահանգիստներուն համար։
Աւելի տեղեկութիւն առնելու համար դիմել Գործակալներուն

Կ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ ԵՒ Ժ. ՏԷՔՈՒԱՆ
Կալաթա, Գարաքէօյ, Եէնի խան Nº 21

Ծան. — Գործակալներն յանձնառու կ'ըլլան ապրանքներն ուղղակի Կ. Պոլսէն փոխադրել յիշեալ նաւահանգիստներէն մին։

Ս. ՓՐԿՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ 1903 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ
ԳԻՆ 1 ՂՐՈՒՇ

Հրատարակուեցաւ Հիւանդանոցի Պարզ Օրացոյցը, նախորդ տարիներէ աւելի խնամեալ և ճոխ տպագրութեամբ։ Ինչպէս մի քանի տարիներէ ի վեր, նոյնպէս և այս անգամ Պարզ Օրացոյցն իր սովորական պարունակութիւնէն զատ, բերաճանչիւր ժամերգութեանց և արարողութեանց մասին մանրամասն ծանօթութիւններ կ'պարունակէ, և Օրացոյցի սկիզբը բարձրաստիճան եկեղեցականի մը կողմէ պատրաստուած պաշտամանց ընդհանուր կէտերու մասին յատուկ խրատականն ալ աւելի եւս ճոխացած է։ Հոգաբարձութիւնս ի գիտութիւն համայնից կ'փութայ այժմէն յայտարարել թէ միա՛յն Հիւանդանոցիս Օրացոյցն է որոյ ճշդութիւնն հաստատուելով վաւերացուած ու արտօնուած է Պատրիարքարանէ, հետեւաբար, պէտք է ուշադիր ըլլալ անոնց կողքերուն վրայ դրոշմուած կնիքին, ուր գրուած է «Սեփականութիւն Ս. Փրկչի Հիւանդանոցի, 1903»։

Անցեալ տարի յիսունհինգ հազարի չափ Պարզ Օրացոյց սպառած ըլլալով, Օրացոյցի հասոյթը կարեւոր և անհրաժեշտ դարձած է Հիւանդանոցիս համար, որոյ՝ այդ հասոյթին աւելի արդիւնաւորման որքան պէտք ունենալուն հարկ չկայ բացատրել։ Ուստի, Հոգաբարձութիւնս կը յուսայ թէ ամէն բարեսէր ազգայինք պիտի փութան գէթ մէկ մէկ օրինակ գնել անոնցմէ, ո՛չ թէ միայն Օրացոյց մը գնած ըլլալու, այլ մեծ հաստատութեան մը մէջ խնամուած 1100 պատսպարելոց նպաստ մ'ըրած ըլլալու գիտակցութեամբ։ Կ'գտնուի Հիւանդանոցի գրասենեակն ի Մեծ Նոր Խան և բոլոր գրավաճառաց քով։

(Կնիք Հոգաբարձութեան Ս. Փրկչի Հիւանդանոցի)

Կ'ՅԻՇԵՑՆԵՆՔ գաւառի և արտասահմանի բաժանորդներուն թէ լրագրին համար ցուցուած գիներն ԱՄԲՈՂՋ վճարելի են։ Անոնք որ փոխանակագրէ, դրոշմի, նամակի կամ ֆրանքի ծախքը կամ դրամատան ծախսը դեռ վճարել չուզեն, ՊԱԿԱՍ ԹԵՐԹ կ'ընդունին։ — Օտար երկիրներու դրամատուներու թուղթեր չենք ընդունիր։

Այցելութիւն, ԶՐԻ
Օրինակ, ԶՐԻ
Փորձ, ԶՐԻ
Գնահատում, ԶՐԻ

Մեր Վաճառատան ամէն տեսակ կը հասնին Հնդկաստանի, Սէյլանի, Չինի և Ճավայի ընտրելագոյն ագարակներէ

ԹԷՅԵՐ

որք մեծ քանակութեամբ կ'սպառին։ Այս անգամ հասած և հասնելիք լաւագոյն թէյեր շատ գոհացուցիչ գներով կ'վաճառուին։ Վաճառատուներու մէջ գործածելու թէյեր շատ խնամով զատուած են որք գոհ կ'թողուն այցելուները։

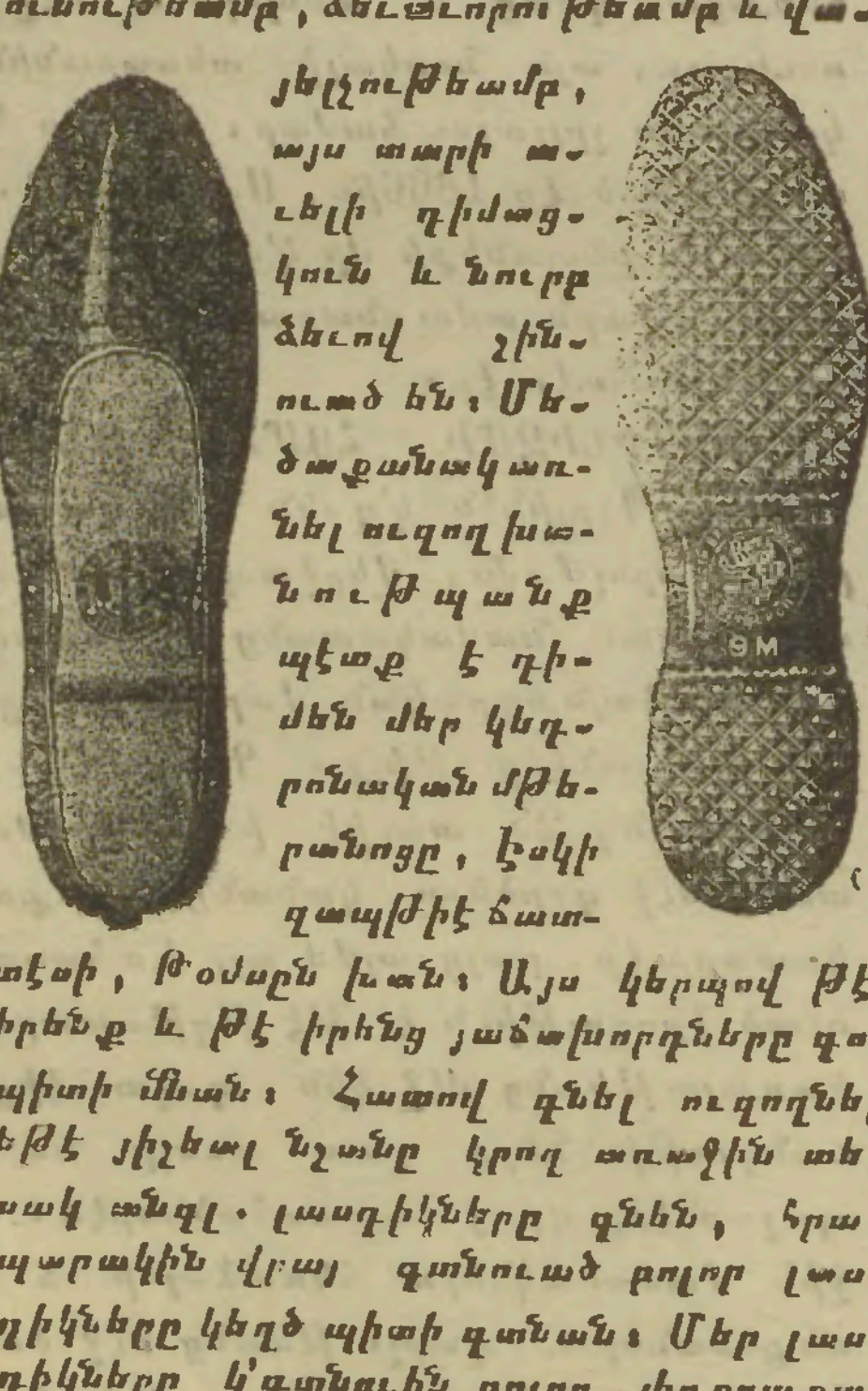
Այցելեցէք ԱՒԵՏԻՍ ԱԼԷՄԵԱՆԻ Վաճառատունը, Թահմիզ փողոց, Թիւ 49, Կ. Պոլիս։

Գաւառներու յանձնարարութիւններ կ'ընդունուին գոհացուցիչ պայմաններով։ 100

ՆՈՐԹԸ ՊՐԻԹԻՇ ՌՈՊԸՐ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՄԹԵՐԱՆՈՑ
Թոմաս խան, Եօկի—Զապթիէ Ճատտէսի

Աւելի և կէս նշանով մեր լաստիկները, որք ծանօթ են իրենց առողջութեամբ, ձեւաւորութեամբ և վայելչութեամբ,

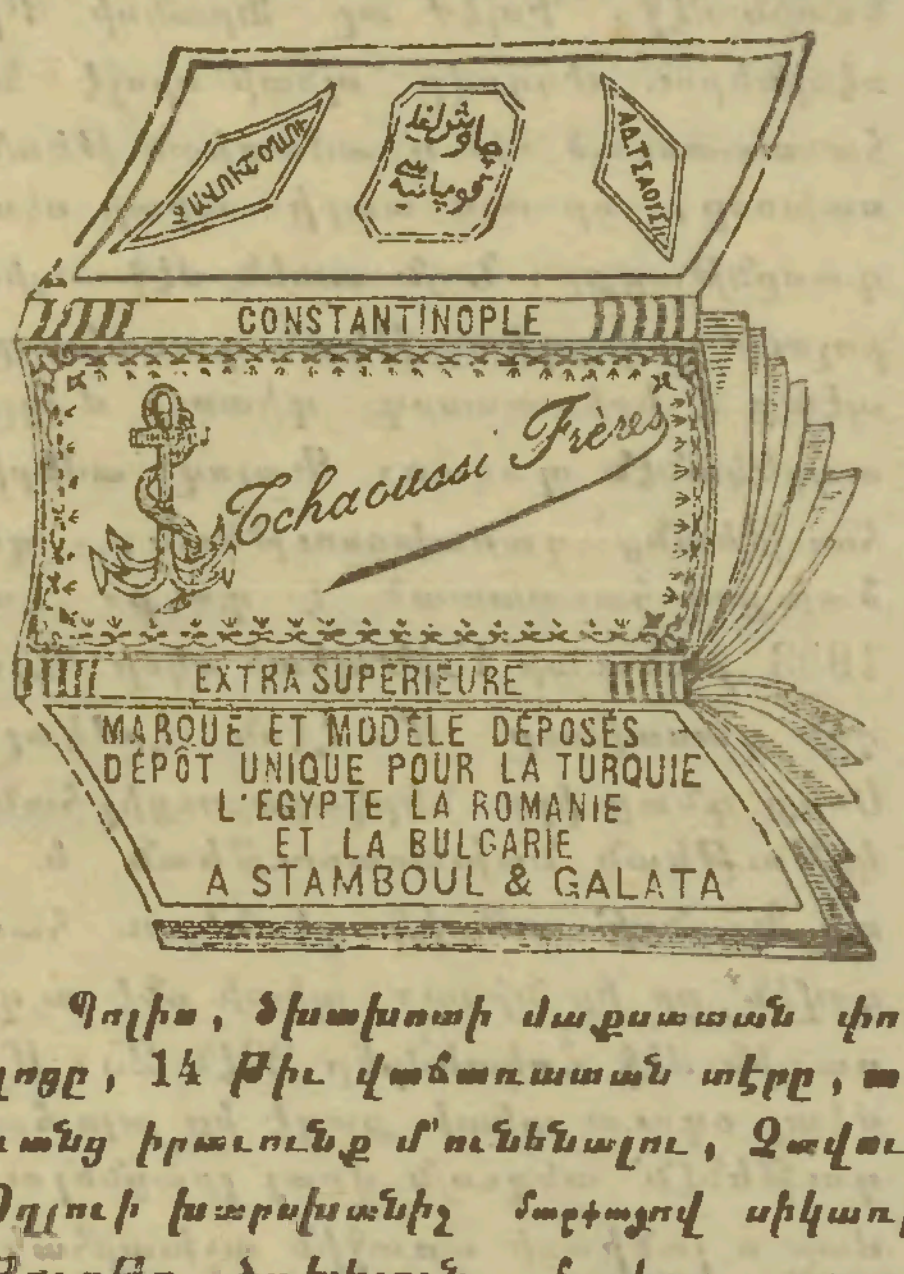

այս տարի աւելի դիմացկուն և նուրբ ձեւով շինուած են։ Մեծաքանակ առնել ուզող խանութպանք պէտք է դիմեն մեր կեդրոնական մթերանոցը, Եօկի զապթիէ ճատտէսի, Թոմաս խան։ Այս կերպով թէ' իրենք և թէ իրենց յաճախորդները գոհ պիտի մնան։ Հատով գնել ուզողներ եթէ յիշեալ նշանը կրող առաջին տեսակ անգլ. լաստիկները գնեն, հրապարակին վրայ գտնուած բոլոր լաստիկները կեղծ պիտի գտնան։ Մեր լաստիկները կ'գտնուին բոլոր փոքրաքանակ ծախող վաճառատուններու մէջ։

Ընդհանուր Գործակալ
41 ԿԷՏՐՈԼ

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Ո՞ՒՐ Է ԵՒ Ո՞ՒՐ ԿԱՐԵԼԻ Է ԳՏՆԵԼ
Բուն Զավալլ Օղլու սիկառ թուղթը

Պոլիս, Ծխախոտի մաքսատան փողոցը, 14 թիւ վաճառատան տէրը, առանց իրաւունք մ'ունենալու, Զավալլ Օղլուի խորհրդանիշ մակնիշով սիկառի թուղթը ծախելուն համար, բողոք տրուած է ձեռնհաս դատարանին և միւս կողմէ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութենէն «կրկին խարիսխ» վաճառանիշը գործածելու արտօնութիւն առնուած է։ Կեղծերէն զգուշանալու համար պէտք է դիմել Պոլիս, Ալէմտաղ—Համամ, Զէթի խան, թիւ 24 վաճառատունը, և ուշադրութիւն ընել «կրկին խարիսխ» վաճառանիշին և 24 թիւին։ 120

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ
ՏՊԱՐԱՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ» ՕՐԱԳՐՈՑ
Կ. Պոլիս, Nº 23, 25, Պապը Ալի Ճատտէսի

ԳԵՐՄԱՆԵՒԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՆՈՐ ԳԻԾ

HAMBOURG—AMERICA ԵՒ DEUTSCHE LEVANTE LINIE
ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ
ՆԻՒ—ԵՈՐՔԻ ԵՒ ԱՐԵՒԵԼԻՑ ՄԻՋԵՒ ՀԱՍՏԱՏԱԾ ՆՈՐ ԳԻԾԸ

«Միլոս» Պոլսէ վերադարձ Հոկտ. 2ին.
«Աէրիֆոս» Նիւ Եորքէ կ'սպասուի Պոլիս Հոկտ. 19ին. » Նոյմ. 6ին.
«Սիսիլիա» » » » Նոյմ. 3ին. » » 20ին.

Նիւ—Եորքէ մեկնելով պիտի հանդիպին Մալթա, Պոլիս, Նովորոսիսք և Օտեսա։ Վերադարձին՝ Պոլիս, Մարմարայի եզերքները, Զմիւռնիա, Բիրէա, Բաթրաս, Մալթա, Ալճերիա և Նիւ—Եորք։ Նպաստաւոր պայմաններով բեռ և ճամբորդ կ'ընդունին համայն Միացեալ Նահանգաց համար։

Deutsche Levante Linie Ընկերութիւնը բաց ի այն գծէն, Արեւելից կողմը կ'ղրկէ իր շոգենաւերը կանոնաւոր կերպիւ, ամէն 8—10 օրն անգամ մը Համպուրկէ, ամէն 15 օրն անգամ մը Անվէրսէ, և ամիսն անգամ մը Նիւքասըլէ և Րօթէրտամէ, Զմիւռնիոյ, Պոլսոյ և Սեւ Ծովի համար։

Therapia, Stamboul և Pera շոգենաւք ճամբորդաց համար ընդարձակ սրահ, Ա. կարգի սեղան, ելեկտրական լոյս, բժիշկ և նուագախումբ ունին։

Համպուրկէ և Անվէրսէ կ'սպասուին «Ստամպուլ» Սեպտ. 20ին, «Իմպրոս» 27ին, «Թինոս» Հոկտ. 4ին, «Սքիրոս» 8ին, «Թէրափիա» 9ին, «Թասոս» 18ին, «Բարոս» 22ին, «Աթոս» 21ին, «Քիրկոս» 27ին։

Սեւ ծովէ գալով Համպուրկ և Անվէրս պիտի երթան «Ստամպուլ» Սեպտ. 30ին, «Լիբսոս» 27ին, «Սամոս» 27ին և «Իմպրոս»։

Դիմել մանրամասնութեանց համար, իրենց Գործակատարին ի Պանտրմա։

Յ. Ս. ՄԻՍՐԵԱՆ և Ընկ.

Հեռագիր. Missirian Panderma — H. S. Missirian et Cie

ՊԱԼՔԱՆ

ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ. ՍՕՖԻԱ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ, ՊԱՀԵՍՏ ԵՒ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ ՖՐԱՆՔ 7,500,000

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

1899ի ապահովագրութեանց գումարն է 19,534,276 ֆր։ Ամբողջ կեանքի վրայ և խառն ապահովագրութիւն, կրկին դրամագլխով, տղոց օժտի դրամագլուխ այլ և այլ կարգադրութիւններով, չափաւոր սակերով ու նպաստաւոր պայմաններով։ Մէկ տարուան ապահովագրութենէ յետոյ ապահովագիրն անվիճելի կ'դառնայ։ Ընկերութիւնն ո՛ և է առարկութիւն չըներ ապահովագրեալին անձնասպանութեան, մենամարտի, ամէն կարգ ճամբորդելու պարագային, եթէ առանց իմաց տրուելու ալ կատարուի։ Նմանապէս ո՛ և է սակի յաւելում չի պահանջեր։

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Ներկայ ապահովագրութեանց գումարն է 460,267,203 ֆր.։

Դանձուած ապահովագին 1,433,965 ֆրանք։

Ապահովագրութիւն փայտաշէն ու քարուկիր շէնքերու, կարասիներու և ապրանքներու՝ նպաստաւոր պայմաններով։

ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն վաճառքներու, շոգենաւերու մարմինն, աշխարհիս ո՛ր կողմն ալ ուղեւորին։

1896ի շահաբաժինն է 18½ %, 1897ինը՝ 18 %, 1899ինը՝ 18 % և 1899ը՝ 16 %։

Ընկերութեան դրամատուններն են ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ Կ. Պոլիս, ԱՆԿԼՕ—ԱՒՍՏՐԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ Լոնտոն, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ Սոֆիա։

Ընդհանուր գործակալ Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ։

Ղալաթիա, Մէրքէզ րըհթըմ փողոց, Ճէզայիր խան, թիւ 4։

Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կ'փնտռուին։

ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌ

Տղաքը կատարելապէս գիրցնելու և միեւնոյն ժամանակ անոնց առողջութիւնն ապահովելու համար Ֆօսֆաթին Ֆալիէռ կ'կերցնեն, վեց ամսուան հասակէն սկսեալ։ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌԸ շօքօլայի պէս քաղցրահամ, անուշահոտ և սննդարար նիւթ մ'է, զոր տղաք մեծ ախորժով կ'ուտեն և քանի ուտեն, այնքան կ'ուժովնան, կ'գիրնան, կ'զօրանան, շուտով ոտքի կ'ելնեն և տղոց յատուկ շատ մը հիւանդութեանց դէմ կ'դնեն։

Ֆօսֆաթին Ֆալիէռը մասնաւորապէս սա յատկութիւնն ունի որ տղոց ոսկորները կ'զօրացնէ և կ'նպաստէ անոնց ակռայ հանելուն, զերծ պահելով զանոնք ատամնահանութեան հիւանդութիւններէ։

Հազարաւոր լուրջ փորձեր կ'ապացուցանեն որ Ֆօսֆաթին Ֆալիէռով մեծցող տղաք, իրենց կատարելութեան ժամանակ առոյգ, կայտառ և ուժեղ մարդիկ կ'ըլլան։ Բաց ի տղոցմէ, ամէն հասակէ անձինք գործածելով Ֆօսֆաթինը՝ կատարելապէս կ'կազդուրուին ու կ'զօրանան։

Կ'ծախուի Կ. Պոլսոյ եւ գաւառներու մեծ դեղարաններուն և դեղի վաճառատուններուն մէջ։ 5

ՊԱՅՄԱՆՔ "ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ,,Ի

ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ 6 Մէճ.
ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ » 3 »
ԵՌԱՄՍԵԱՑ » 1½ »
ՁԵՌՔԷ ԳՆՈՂՆԵՐՈՒՆ 20 Փր.
ԱՄՍԱԿԱՆ ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ
Բոստ յոքպալով 12 դրշ.
ՏԱՐԵԿԱՆ » » » 7 Մէճ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ 36 Ֆր.
» ՎԵՑԱՄ. 18 ԵՌԱՄՍ. 9 Ֆր.
ԱՆԳԼ. ԼԻՐԱ 119 դրշ. — 20 ՖՐ.ՆՈՑ 94½ դրշ. — ՔՐԻՄԻՑ 55 դրշ.
Նոյն պայմանք Կ. Պոլսոյ եւ Գաւառի համար։ ՄԻՏՑՆ ԿԱՆԽԻԿ
Թղթատարութեան՝ մեր վրայ։

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի (111)

ՔՍԱՎԻԷ ՏԸ ՄՕՆԹԷՓԷՆ

ԴՐԱՄԻՆ ՋՈՀԵՐԸ

ԳԻՐՔ Բ.

ՀԷՔԴՈՐ ԻՇԽԱՆՆ ԵՒ ԱՆՄԵՂ ԿՈՅՍԸ

ԻԷ.

— Միւրիլլօ փողոցի իր ապարանքի՞ն մէջ կ'բնակիք, հարցուց Ֆօսսաթօ դերասանին։

— Ո՛չ։ Բարիզի մէջ չենք։

— Ո՞ւր։

— Բրէդէյլի կամուրջին մերձակայ պանդոկը... Հոն հաստատեցինք մեր առանձնութիւնը։

... Ձեր երազներն իրականացան իսկ, սիրելի Պառո՛ն։ ...եմ թէ Մարքիզուհին պիտի յառաջդիմութեան։

— Վաղը պիտի տեսնուի թատերագիր հեղինակի մը հետ որ ներկայացնէ մը պիտի տայ Ամպիկիւի մէջ, եւ թատերութեան գլխաւոր դերը պիտի խնդրէ ինձ համար։ Հեղինակը, Մարքիզուհիին բարեկամն ըլլալով, պիտի հաւանի։

— Կ'մնայ Տնօրէնին խնդիրը։

— Մարքիզուհին կ'ճանչնայ Շապրիյեան, որ չի կրնար մերժել։

— Այո՛, այո՛, ձեր պաշտպանուհին զօրաւոր է։ Ըսել է որ Տիկին տը լա Դուռ տիւ Ռուա այլ եւս չի խորհիր իր ամուսնութեան վրայ։

— Ի՞նչ ամուսնութիւն։

— Բայց ի՛ր ամուսնութիւնը, Էմմանուէլ տը Պրատա Իշխանին հետ։

— Պիտի չամուսնանայ։

— Ինչո՞ւ։

— Թերեւս պաշտօնապէս խզած չէ տակաւին, քանի որ ինձմէ զատ մարդ տեսած չէ, բայց եւ խզել կուտամ։

— Այդ ազդեցութիւնն ունի՞ք։

— Այո՛, և շատ չանցած, սիրելի՛ Պառո՛ն, զարմանալի բաներ պիտի տեսնէք։

— Ի՞նչ։

— Մի՛ հարցնէք հիմա։ Կ'ուզեմ որ անակնկալ կերպով իմանաք։ Միայն կ'ըսեմ թէ գոհ պիտի մնաք։ Հաճեցէք հիմա հաւաքակոյտերիս վրայ լուր տալ ինձ։

— Կեանքի ու մահու մէջ կ'տատանի տասն օրէ ի վեր։

— Տեսա՞ք զինքը։

— Ո՛չ։ Բժիշկն արգիլած է քովը երթալ։

— Ըսել է յոյս չկայ։

— Նոյն իսկ կ'կարծեմ թէ բնաւ պիտի չըլլայ։

Ֆէրնան ժամացոյցը նայեցաւ։ — Օ՛, պոռաց, Խօսքի բռնուեցանք եւ զգեստս փոխել մոռցայ։ Հազիւ ժամանակ ունիմ։

Եւ զգեստը փոխեց աճապարանօք։ — Մնաք բարով, ըսաւ Ֆօսսաթօ։

— Վայրկեա՛ն մը։ Պզտիկ ծառայութիւն մը պիտի խնդրեմ ձենէ։

— Ձեր տրամադրութեան տակ եմ։ Ի՞նչ է նայինք։

— Կոմս եւ Կոմսուհի տը Վէրժի կը ճանչնաք, չէ՞։

— Այո՛։

— Բարիզէ մեկնեցան։ Կ'ուզէի գիտնալ թէ ո՛ւր գացին։

Պառոնը խնդալ սկսաւ։ — Ի՞նչ պիտի ընէք, հարցուց։ Արդեօք, Մարքիզուհիին բարեկամութենէն գոհ չըլլալով, Կոմսուհիին բարեկամութիւնն ալ վայելել կ'ուզէք։

— Տեսած իսկ չեմ։ Խնդրած տեղեկութիւնս ինձ համար չէ։ Ժագ Սօռօ՛ն մոռցա՞ք։

— Հասկցայ։

— Մ. տը Վէրժի, մեկնած ատեն, բոլոր ծառաները ճամբեր է։ Հօրեղբօրորդիս խենդի պէս է։ Անձնասպան ըլլալու խօսքեր կ'ընէր։ Համոզեցուցի զինք խոստանալով ըսել իրեն թէ ո՛ւր գացած են Կոմսն ու Կոմսուհին։ Խոստումս կատարելու համար ձեզ կ'դիմեմ ահա։

— Չեմ կրնար բան մը մերժել ձեզի, սիրեցեա՛լ արուեստագէտ։ Մինչեւ մը կը գտնեմ հասկնալու։

— Ըսել է կրնամ յոյս տալ Ժագին։

— Կրնաք, բայց պայմանով մը, այսինքն այդ տեղեկութիւնն ո՛ւրկէ առած ըլլալնիդ չըսէք։ Չեմ ուզեր որ իմ անունս գործին մէջ խառնուի։

— Կ'հասկնամ։ Անհոգ եղէք։

— Վաղը կ'հարցնեմ կ'փնտռեմ։

— Շուտով պիտի այցելե՞ք զիս։

— Այո՛, կ'խոստանամ։

* * *

Սէշար տը Ֆօսսաթօ թատրոնէն դուրս ելաւ և Բրօվանս փողոցը գնաց։ Տիկին տը լա Դուռ տիւ Ռուա Բարիզ եկած եւ Միւրիլլօ փողոցի ապարանքը գացած էր, պարտէզին պզտիկ դուռնէն։ Սենեակն երթալով, սենեկապանուհին կանչեց։ Աղջիկը, հակառակ իր մտատանջութեան, Մարքիզուհիին անհասկնալի բացակայութեան վրայ բան մ'ըսած չէր միւս ծառաներուն։

— Ա՛հ, Տիկի՛ն, պոռաց անկեղծ հիացմամբ, ո՛րքան ուրախ եմ ձեզ տեսնելու։ 48 ժամէ ի վեր սոսկալի մտատանջութեան մէջ էի։

— Ահաւասիկ հոս եմ, ըսաւ Լազարին խնդալով։

— Կ'վախնայի որ ցաւալի բան մը պատահած չըլլայ ձեզի։

— Ցաւալի բան մը չպատահեցաւ։ Ընդհակառակն։

— Արդարեւ շատ զուարթ դէմք մ'ունիք, թէեւ սովորականէն քիչ մ'աւելի տժգոյն։

Լազարին կարմրեցաւ եւ իր շփոթութիւնը ծածկելու համար հարցուց. — Երէկ եւ այսօր հիւր եկա՞ւ։

— Իշխան տը Պրատա երկու անգամ եկաւ, իսկ Մ. Ժիւլ Լրառու մէկ անգամ, այսօր, կէս օրէն առաջ։

— Ի՞նչ ըսիք Մ. տը Պրատայի։

— Ըսինք թէ Տիկին Մարքիզուհին, տկար ըլլալով, մարդ չընդունիր։

— Հօրս ի՞նչ ըսիք։

— Տիկինը դուրս ելած է և անշուշտ ուշ պիտի դառնայ։

— Վաղուընէ սկսեալ, եկողներուն ըսէք թէ Դուռ տիւ Ռուայի դղեակը գացած եմ, քանի մը օր անցընելու համար։

— Գիւղ կ'երթաք, Տիկի՛ն։ Ըսել է զիս ալ կ'առնիք։

— Ո՛չ, աղջի՛կս։ Դուք հոս աւելի օգտակար կ'ըլլաք ինծի քան հոն։ Եւ յետոյ, գիւղագնացութիւնս շատ կարճ պիտի տեւէ։ Պայուսակս պատրաստեցէք, եւ աւարտելուն պէս, կառք մը բերել տուէք։

— Կառքն ո՞ւր կ'երթայ։ Պարտէզին դըռա՞ն առջեւ։

— Ո՛չ։ Ընդհակառակն ապարանքին բակը թող մտնէ։ Մեկնումս ծածկելու պատճառ չունիմ։

Երեք քառորդ ժամէն, Լազարին, բաւական դրամ եւ չէքի տետրակ մը դնելով գրպանը, կառք նստաւ եւ հրամայեց Օրլէանի կայարանն երթալ։ Ճամբան հրամանը փոխեց եւ Վէնսէնի կայարանը տանիլ պատուիրեց կառապանին։ Իրիկուան ժամ 10ին, Տիկին տը լա Դուռ տիւ Ռուա Բրէդէյլի կամուրջին հասաւ և հաստատուեցաւ առժամապէս վարձած սենեակին մէջ։

Հետեւեալ օրը, Էմմանուէլ տը Պրատա ըստ սովորութեան ներկայացաւ Միւրիլլօ փողոցի ապարանքն եւ լուր ուզեց Մարքիզուհիին վրայ։ Սենեկապանուհին, որ դիպուածաւ բակը կ'գտնուէր, պատասխանեց. — Տիկինն երէկ իրիկուն Դուռ տիւ Ռուայի դղեակը գնաց 6.5ի կառախմբով։

Մ. տը Պրատա տժգունեցաւ։ — Մեկնեցա՞ւ, պոռաց։ Բայց տկա՛ր էր։

— Հետզհետէ կ'աղէկնայ։ Հեռագիր մ'առած ըլլալով, հարկ եղաւ Դուռ տիւ Ռուա մեկնիլ։

— Ինծ համար բան մը չըսա՞ւ։

— Ո՛չ։

Էմմանուէլ տը Պրատա ձեռքը տարաւ ճակտին որ քրտինքէն թրջած էր։ — Ո՞րչափ պիտի տեւէ Տիկնոջ բացակայութիւնը, հարցուց։

— Թերեւս 7—8 օր։

— Եթէ գրել ուզեմ, ո՞ւր գրելու է նամակս։

— Դուռ Ռուայի դղեակը, Լուառէի մէջ։

Իշխանը, երկու ոսկի դնելով սենեկապանուհիին ձեռքը, առաւ քալեց, խորապէս տխուր։ — Մեկնեցա՜ւ, կ'մրմռար, առանց հրաժեշտի բառ մը ձգելու ինձ համար, ուր օր առաջ խօսատում մ'ընելէն ետքը։ Շատ տարօրինակ է աս։

* *

Անշուշտ մոռցուած չէ այն տեսակցութիւնն որու միջոցին Տիկին տը լա Դուռ տիւ Ռուա, «Մահացու համբոյր»ներու առաջին ներկայացման նախընթաց օրը, խօսք տուած էր ամուսնանալ։ Էմմանուէլ տը Պրատա, թէեւ ըստ երեւոյթին պաղ, բայց զգայուն սիրտ մ'ունենալով, Լազարինն առաջին անգամ տեսնելուն, սիրած էր զայն մոլեգնօրէն։ Այդ սիրովը կ'ապրէր։ Բոլոր մտածումը կեդրոնացած էր Մարքիզուհիին սիրելու և անկէ սիրուելու գաղափարին վրայ։ Իր կուռքին պաղ խոստումը, որ ուրիշներուն վհատութիւն պատճառէր թերեւս, բաւական եղաւ երջանիկ ընելու զինք։ Լազարին ամիս մը պայմանաժամ խնդրած ըլլալով, երդում ըրած էր համբերութեամբ սպասել, բայց այս մեկնումն ամէն բան կ'փոխէր։ Կարելի՞ էր սպասել առանց տեսնելու իր սիրականին եւ առանց անոր խօսելու ժամէ ժամ աւելցող իր սիրոյն վրայ։ Էմմանուէլ տը Պրատա թէ՛ հետեւեալ օր և թէ միւս օր Լազարինի ապարանքն եկաւ եւ երկու անգամն ալ մխիթարական պատասխան մը չառաւ։ Տիկին տը լա Դուռ տիւ Ռուա լուր մը ղրկած չէր իր մասին։ Երրորդ օրը, Էմմանուէլ, այլ եւս չկրնալով համբերել, նամակ մը գրեց իր սէրն ու վիշտն յայտնող, և ղրկեց Դուռ տիւ Ռուայի դղեակը։

(Շար.) Թարգմ. Ժ. ՇԻՐԱԿԱՑԻ